

SANDA SÂNTIMBREANU

Zeița de gheață

Sanda Sântimbreanu

Zeița de gheață

Proze

**Editura PACO
2009**

AUTOPORTRET

Viața mea se desfășoară în spațiul nesigur de mișcare dintre două ficțiuni: Trecutul cu nostalgii, Viitorul cu spaime și o realitate, când blândă, când amenințătoare, Prezentul pe care îl trăiesc cu complexele vârstei mele, cu inerția obișnuințelor, cu tirania oglinzilor, ca orice femeie, cu regretul riscurilor neasumate, ca orice ființă lipsită de îndrăzneală.

Scrisul e și el un spațiu nesigur de mișcare printre ficțiuni, dar mult mai atrăgător.

Înlocuiește neliniștea de a trăi cu cea de a visa.

În tinerețe mi-am trădat visele cu trăirile, acum, ca să îndrept această nedreptate, îmi înșel viața cu visele.

Sanda Sântimbreanu

S

CE SĂ FACI CU VĂDUVIA

Slujba de pomenire din cimitir luase sfârșit și cele două surori se așezaseră obosite pe banca din fața lăcașului de veci unde se aflau îngropați soții lor.

Cea mai tânără, Lavinia, renunțase la ținuta de doliu mult înainte de sorocul tradițional, cea mai în vârstă, Ortansa, deși trecuse mai mult de doi ani de la decesul soțului, purta încă haine cernite.

Locul și momentul păreau a le predispune la o melancolie fără leac.

- Ne naștem și nu știm de unde venim, murim și nu știm unde ne ducem, murmură Ortansa.

- Da, viața e o călătorie între două bezne, completă cealaltă gânditoare.

- Dar trebuie să fie posibilă o revedere cu cei duși, undeva, cândva, adăugă sora ei cu glas tânguitor.

- Să nu ne lăsăm copleșite de astfel de gânduri. Hai să plecăm, rosti Lavinia cu fermitate. Le-am dat morților noștri ce li se cuvine. Să-i lăsăm în grija Domnului.

*
* *

Lavinia

Soțul Laviniei avusese o personalitate carismatică, însușire care-l ajutase să-și transforme vocația de pictor în carieră. Dobândise onoruri, premii, catedră universitară și un loc greu de uzurpat în lumea artelor.

Intrase în partidul unic și avansase în funcții de conducere.

Se integrase, fără crize și probleme, într-o lume de forțe și subjugări, căreia, după principiul reciprocității avantajoase, încerca să-i smulgă cât mai mult și să-i cedeze cât mai puțin.

Acceptase ideile artei noi, conștient de șubrezenia lor și se străduia să reprezinte plastic acel viitor luminos pe care ideologia comunistă îl înălța falnic pe ruinele prezentului. Omul nou menit să-l făurească apăsarea în picturile lui ca tractorist, escavatorist, buldozerist. Executa cu râvnă mercantilă, la cererea instituțiilor, comenzi bine plătite, pe care, de multe ori, le lăsa în grija studenților-ucenici, să le termine.

Era un bărbat reușit, cucerea de la prima vedere cu un chip ce inspira încredere, cu o plăcută voce baritonală și suplețe în comunicare. Știa să se impună fără aroganța oamenilor de succes, să rezolve situațiile tensionate dintre el și colegii lui cu tact și cordialitate. Exercita asupra oamenilor o fascinație aparte. Femeile făceau pentru el pasiuni explozive. Nu trebuia să facă eforturi ca să le seducă, ci doar ca să scape de ele.

Lavinia îi fusese studentă, cea mai atrăgătoare din seria ei, cu un farmec senzual care trezea dorințe, dar și cu o candoare care le frâna. Îi devenise, pe rând, model, amantă, soție. O pictase în nenumărate tablouri (pe care nu le expunea) găsim în desăvârșirea formelor ei suport estetic, emoțional, inspirație, euforie și gratificație erotică. Tânăra femeie îi poza ceasuri întregi, lăsându-l să contemple sideful carniei, felul grațios în care-și arcuia gâtul lung, văpaia părului ce se revărsa peste umeri, delicatele rotunjimi ale coapselor, reliefurile gingașe ale sânilor, farmecul tainic al surâsului sau al unei priviri.

El se dăruia acestei iubiri cu acea parte a sufletului lipsită de fățarnicie, nealterată de ambiții și calcule. Era fericit că-i putea oferi o viață îmbelșugată, că o cruța de mizeriile unei slujbe, până și de ostenele gospodăriei, de care se ocupa o rudă de la țară, în speranța obținerii unui buletin de București. Ce jubilație să aibă la brațul său o femeie superbă, îmbrăcată elegant, după care întoarce toată lumea capul, oriunde s-ar fi aflat, la teatru, la petreceri, la „five o'clockurile” ambasadelor unde era

invitat! Ce încântare să constate că arăta mult mai bine decât soțiile sau iubitele prietenilor, ce adâncă satisfacție să citească pizma rău ascunsă din ochii lor.

Frecventa grupuri sociale cu o bunăstare obținută prin compromisuri, mai mult sau mai puțin dezonorante, unde toți se străduiau să pară altfel decât erau, cât mai autentici în falsitatea lor. Practicau acest joc de societate ca pe un exercițiu de pantomimă.

Lavinia se lăsase prinsă în vârtejul palpitant al primei iubiri, în mirajul ei ademenitor. Se simțea capabilă de marile performanțe ale îndrăgostiților din toate timpurile: să zboare, să plutească, să oprească timpul în loc, să facă lumea înconjurătoare să dispară. Când nu găsea aceste puteri miraculoase în ea, le căuta în muzică. Liszt, Schubert, Mozart, erau unii din acei vrăjitori care puteau înlocui lumea văzută cu una nevăzută, fluidă, vibratorie, magică.

Era atrasă de muzică aproape în egală măsură ca și de pictură, universurile lor suprapunându-se, completându-se într-o coerență unificatoare de sunet și culoare. Pictura era însa o chemare mai adâncă, mai personală, corespunzând nevoii ei de exprimare, nu doar de eliberare extatică, precum muzica.

Închisese cu geamuri terasa din dreptul sufrageriei, improvizând un mic atelier, numai al ei, și se retrăgea în plăcuta lui intimitate ca să picteze nestânjenită.

Față de această inițiativă omul iubit părea să aibe o ascunsă dezaprobare.

- Tu nu ai nevoie, îi spusese el cu o afectuoasă fermitate, să-ți dezvolți alte calități. Frumusețea este deajuns, ea le înlocuiește pe toate.

Lavinia se întreba, alarmată, dacă nu cumva e un mod de a-i sugera că-și pierde vremea cu o falsă vocație.

Remarcase că se arăta deseori neplăcut surprins când o găsea lucrând și încerca să o distragă propunându-i activități mai “atractive” sau se strecura tiptil în atelier punându-i “întrebări de baraj”.

- Care e cea mai sigură unitate de măsurat dragostea, o întrebase o dată.

- Răbdarea, țâșnise răspunsul ei, indispusă că fusese întreruptă din frenezia căutărilor și dorind să i-o dea de înțeleș.

- Ba nerăbdarea, o contrazise el prompt, cuprinzându-i mijlocul în strânsoarea brațelor.

- Mă zăpăcești, oftă ea.
 - Ba tu mă zăpăcești, protestă el sărutând-o pățimaș.
- Altădată i se adresase cu un ton de blândă muștrare.
- N-ai și tu altceva de pus în locul salopetei asteia mânjite cu vopsele, ceva mai feminin, de pildă o rochie.
 - Nu pot picta în rochie.
 - Atunci nu mai picta.
 - E o interdicție?
 - E o recomandare.
 - Nu vreau să ne certăm.
 - Nici eu, dar astă seară doresc să fii numai a mea, să luăm o cina în “tête à tête”. Am rezervat o masă la Cina.
 - Oh! ești atât de acaparator, de a dreptul sufocant, cred că trebuie să revendic o distanță de respirație.
 - Nu te mai răsfăța singură, spuse el îmbrățișând-o, lasă-mă să te răsfăț eu!

Lavinia avea uneori impresia că a intrat în această căsnicie din greșeală și se lăsa târâtă de acest bărbat energic și convingător ca o vagonetă adormită de o locomotivă. Din câte își dădea seama, urmărea să facă din ea o consoartă desăvârșită, să-i modeleze personalitatea după gustul său, învăluind și dezvăluind aceste intenții, prin manevre blânde și subtile. Se lăsa dominată de exuberanța firii lui, de nesățul senzualității prin care întreținea o aparență de apropiere, dăruire și comunicare dar și ascundea lipsa de interes față de adevăratele ei nevoi și dorințe, în special față de preocupările artistice. Ocoala orice discuție pe această temă, iar dacă ea insista, schimba vorba sau punea întrebări de genul: ”crezi că într-o singură familie e loc pentru doi pictori, cu toate orgoliile lor justificate și nejustificate, cu toate ambițiile lor nemăsurate?”.

Lavinia trase concluzia că soțul nu crede în talentul ei și evita să i-o spună, din delicatețe. Numai că ea credea în acest talent, dar nu știa să lupte pentru a-l afirma. Încerca să nu se lase descurajată de atitudinea lui, totuși o simțea acționând asupra ei ca un fel de cenzură și lucra sub efectul ei inhibitor cu sentimentul că săvârșise ceva neîngăduit. Începuse, la un moment dat, să se ascundă, pictând când el era plecat de acasă, dar nu a avut tăria să continue multă vreme, în felul ăsta...

Derută, neajutorare, lașitate tipic feminină, nici ea nu înțelegea resorturile acestei renunțări, dar nici nu-și prea dădu silința.

Căuta, ca de obicei, uitare și consolare în muzică. Muzica deveni refugiul, viciul singurătății ei, un anestezic al tuturor insatisfacțiilor. Contribuia și faptul că se lăsa acaparată de desfătările vieții mondene cu vizite, petreceri, weekend-uri la munte, la țara, etc. Se strecura în aceste desfătări o senzație de risipire, de dezolare, un vag sentiment de înfrângere. Era un program de uitare de sine, la care colabora fără zel, dar și fără puterea de a i se sustrage.

Timpul se scurgea când prea repede, când prea încet, se aduna în zile și ani, fără să aducă nici o schimbare.

Schimbările vin însă când te aștepți mai puțin, sau deloc.

Laviniei i-au fost aduse cu viteză și brutalitate de moartea subită a soțului, survenită în urma unui stop cardiac, pe stradă.

Vestea o tulbură, dar nu găsi durerea cuvenită, nici lacrimile de întâmpinare. Căpătase un nou statut social – văduvia, și un spațiu largit de monolog și reflecție – singurătatea, iar schimbarea aceasta o tulbura mai mult.

Avu revelația surprinzătoare că deși îl regreta pe “încântătorul om al vieții ei”, totuși percepea dispariția lui ca pe o eliberare.

Asistase la înmormântare cu pioasă melancolie. Se gândea la soțul dispărut ca la cineva ce i-a fost drag cândva, dar încetase să-i mai fie.

În minte i se perindau imagini din trecutul lor fericit, prea repede uitat, când credea că descoperise sensul vieții în miracolul fierbinte al iubirii: vacanțele la mare, splendoarea zilelelor petrecute pe plaja din Mamaia, tolăniți pe nisip, privind fermecați dantela verde a algelor aduse de valuri la mal; călătoriile în străinătate, gările, aeroporturile, farmecul rafinat al Parisul, cel nostalgic, dependent de trecut al Romei și Atenei, camerele de hotel cu paturile lor imense, ei doi îmbrățișați, pierduți, rătăciți unul în celălalt, șoapta lui ca o poruncă la urechea ei înainte de a adormi: “să mă visezi numai pe mine!”.

Când ceremonia funerară luă sfârșit amintirile se stinseră ca luminile dintr-o sală de spectacol după ultima reprezentație.

Dusese o viață destul de falsă, care durase mai mult decât ar fi trebuit, un trai fără griji, de femeie – păpușă, infantilizată de lipsa responsabilităților, istovită de inactivitate. Se desprindea din această perioadă de existență cu senzația de timp irosit într-o prea lungă vacanță.

Încerca voluptatea de a fi vie, încă tânără, plină de forțe recuperatoare, fericită ca la o reîntâlnire cu ea însăși după o lungă, vinovată despărțire. Se pregătea să trăiască, ascultând de chemările ei lăuntrice. Avea nevoie de puțin curaj. Dar ce este curajul altceva decât o frică învinsă?

Eliberată de corsetul căsniciei, Lavinia trăia o febră a noutății, într-o epocă descoperind și ea fantezia promițătoare a începuturilor, după desprinderea din carapacea dogmatică a totalitarismului comunist.

Nu era nevoită să-și câștige existența, aceasta fiind asigurată de veniturile provenind din închirierea casei parintești unei firme străine. Îi erau suficiente, cu toate că le împărțea cu sora ei.

Se izolă, așa dar, în micuțul ei atelier.

Își regăsi obstinația, patima, vechile, uitatele aspirații. Avânturile ei aveau însă de străbătut straturile grele de neîncredere așternute în suflet de fostul soț și era de multe ori copleșită de dubii, din fericire nu până într-atât încât să se lase ademenită de dorința renunțării.

Simți nevoia de îndrumare și susținere. Se hotărî să refacă legăturile cu lumea artiștilor plastici și începu să colinde expozițiile și galeriile de artă. Se formaseră alte cercuri de interese, alte ambiții, se țeseau alte intrigi. Întâmpina bunavoință dar și ostilitate ca soție a unui răsfățat al regimului de tristă amintire.

Întâlni la un vernisaj pe profesorul de desen din perioada studenției și i se plânse.

Profesorul era vorbăreț, gata oricând să țină prelegeri.

- Trecem printr-o perioadă de adevărată demență socială, începu el. Toți se declară dizidenți, până și securiștii. Și-au uitat vinovățiile, dar și-au păstrat ipocriziile. Nu mai aud pe nimeni făcând afirmații de bun simț doar aberații patetice.

- Toți am fost scoși din vechile noastre repere de existență, maestre, și propulsați în altele noi, pe semene asta ne-a cam zăpăcit.

- Vrei să spui că trăim o criză de adaptare la nou, care e în fond o criză de continuitate.

- Da, cred că încă nu ne-am dezmeticit. Ne-am pomenit cu o libertate prea mare, cu care nu știm ce să facem.

- Ba știm foarte bine, se aprinse maestrul, nu vezi ce sete de afirmare și de putere i-a apucat pe toți? Artiștii au intrat în partide și se războiesc, dar nu cu armele artei lor, cum ar fi firesc, ci cu armele improprii ale politicii. O să asistăm la un fiasco plin de măreție! Ce ar fi, îi propuse el întrerupându-și discursul, să-mi faci o vizită în atelierul meu? Poate reușim să colaborăm.

Lavinia ezită, cunoscând notorietatea de fustangiu a maestrului, dar se duse totuși.

Atelierul lui era luminos și spațios, aproape romantic în primăvara aceea, când aroma iute și îmbătătoare a teilor din cartier pătrundea prin ferestrele deschise. Două fotolii, o canapea și un bar cu băuturi își așteptau oaspeții.

Maestrul stătuse departe de politică, nu profitase de avantajele oferite slujitorilor devotați ai regimului ceaușist și beneficia în lumea artiștilor de o reputație necompromisă. Trăia modest, din leafa de profesor, din banii obținuți pe rarele tablouri vândute și din ajutoarele sporadic primite de la o soră din străinătate. Era un bărbat plăcut ce nu-și arăta vârsta. Își păstrase zveltețea, iar ridurile care îi brăzdau figura îi măreau expresivitatea fără să-l îmbătrânească. Ai fi zis că timpul nu avea putere asupra lui. Părea sincer și dezinteresat, dar exista în mijloacele folosite pentru cucerirea femeilor o capacitate de fraudă, tipică donjuanului. Simula însușiri pe care nu le avea devenind cu timidele romantic, cu orgolioasele curtenitor, cu interesatele generos, cu sensibilele confidențial, cu cochetele zeflemitor. Putea fi oricine, mai puțin el însuși.

Lavinia îl atragea și oferta lui de a lucra în atelierul său fusese o capcană întinsă deliberat, dar în care cazu el primul. În prezența ei realiza că toată savanta prefecătorie întrebuințată ca să impresioneze sexul slab devenise nefolositoare, lipsită de sens.

În cele trei luni de când lucrau împreună se simțea ca un ceas dat îndărăt la neliniștile unei adolescențe uitate sau netrăite îndeajuns la vremea ei. O dorea, dar nu cu sete de voluptate și posesie, ci cu duioșie. Se întreba îngrijorat dacă n-o fi cumva un semn de bătrânețe sau, doamne ferește, de scădere a virilității și se chinuia între elanuri și inhibiții, ascunzându-și tulburarea sub o indiferență prost jucată.

- Azi ești mai frumoasă ca oricând, îi declară el o dată, privind-o cu ochii dilatați de încântare. Ai o prospețime de cais înflorit.

- Mă vezi transfigurată vegetal, cu rădăcini ținând loc de picioare, cu ramuri în loc de mâini, cu flori sau caise sugerând părul, cu scorburile în care și-au făcut cuib păsărele, acolo unde ar fi trebuit să fie ochii și gura. Am mai întâlnit clișeul ăsta pictural.

- Oh! Nu! Comparația a fost de natură emoțională. Lasă-mă să-ți fac portretul ca să-ți arăt cum te văd.

- Nici să te gândești, spuse ea trecând de la tonul șăgalnic la unul aspru.

- De ce?

- Am practicat asta până la saturație cu fostul meu soț. Deprinderea aparține unei părți repudiate din biografia mea și nu vreau să fac nici un gest care să mi-o amintească. Nu vreau să recad în trecut sau să-l prelungesc în vreun fel.

A doua zi nu mai veni la atelier. Reapăru după două săptămâni, fără să dea explicații dar și fără să i se ceară. Fusesse o pedeapsă avertisment și maestrul înțelesese.

Într-o dimineață Lavinia găsi pe șevaletul ei un buchetel de flori. Îl mirosi și-l așeză cu grijă într-un vas de ceramică, mulțumind printr-un zâmbet.

Nu lipsea o notă de cochetărie în purtarea ei, dar ascundea ceva greu de sesizat, poate prudență, se gândi maestrul sau doar o simplă viclenie feminină. "Sigur că da! Așteaptă, ca toate timidele, o inițiativă fermă din partea bărbatului".

Sedus de această ultimă ipoteză deveni cutezător.

- Nu știu de ce ne prefacem că fugim unul de altul, când în realitate ne căutăm?! Izbucni el într-o bună zi, și fără să aștepte răspunsul ei o cuprinse în brațe.

Lavinia nu opuse nici o rezistență, nu se arătă surprinsă, se lasă în voia blândeii înverșunări cu care gura lui căuta buzele ei, alunecând de pe ochii închiși pe obraji aprinși. N-o mai atinsese nici un bărbat de mai bine de un an de când rămăsese văduvă, aproape că uitase cum e.

Episodul erotic alungase tensiunea dintre ei. Lavinia era mulțumită, găsea în relația aceasta ceea ce îi lipsise în cea anterioară cu răposatul ei soț și anume, sprijin pentru vocația artistică. Atașamentul pentru maestru se baza pe entuziasmul adus de această schimbare, nu pe dragoste. Găsise omul de care avea nevoie.

Lucrau concentrați, fiecare în fața șevaletului său, absorbiți de lumea propriei fantezii.

Treceau uneori ceasuri întregi fără să-și adreseze nici o privire, nici o vorbă ca și cum ar fi uitat unul de existența celuilalt.

Maestrul făcea rareori observații asupra lucrărilor ei. Nu voia să o îndrume prea mult ca să nu devină dependentă de acordul sau dezacordul lui. O urmărea cum pictează cu febrilitate, alternând clipele de euforie de cele de nemulțumire, speranțele cu descurajările, înciudată, că la o expoziție de grup unde participase cu câteva tablouri, nici un cronicar nu o remarcase, fericită că totuși atrăsese atenția unui colecționar de artă, prieten cu maestrul, interesat să achiziționeze lucrări ale debutanților promițători. Intenționa să facă o expoziție personală și să participe la o tabără de creație ce se organiza în străinătate. Avea dorința de a i se recunoaște valoarea proprie, de a se afirma repede. “o nerăbdare primejdioasă”, o avertizase maestrul.

De la o vreme el zăbovea mai mult asupra tablourilor ei. Unul în special îi reținuse atenția. Reprezenta doua femei vrând să între în același timp pe o ușă, dar neavând spațiu suficient se ciocnesc una de alta. Spaima și uimirea sunt înscrise pe chipurile lor identice.

“Șocul întâlnirii cu sine” se gândi maestrul, uluit de violența tușei și a trăirilor cromatice.

Era în pictura ei o noutate, o tinerețe care-l făcea să se simtă bătrân, dat la o parte, așezat în Olimpul prăfuit al altei generații, al altei maniere de a picta. Simții ghimpele geloziei și căută greșeli, dar renunță.

Lavinia îl privea neliniștită, neștiind ce ascundea tăcerea lui.

Ezita să-l întrebe. Ramăsese cu sfieli de discipol, lipsindu-i deocamdată îndrăzneala amantei. Aștepta verdictul lui, dar nu află decât răceala ochilor iscoditori.

- Ce aștepti de la mine? Măguliri? O întrebă el într-un târziu.

- Doar dacă sunt îndreptățite, spuse ea cu timiditate.

- Sunt pe deplin! Ai făcut bine că ai trecut de la tempera la ulei. Culorile stinse de apă nu se potrivesc temperamentului tău artistic. Uleiul da! Trebuie să sărbătorim reușita asta. O să dau o petrecere în cinstea ta.

- Nu vreau petreceri. Sunt sătula de ele. Hai mai bine să mergem la operă să vedem “Lacul lebedelor”. Este o poveste a eliberării din captivitate. Seamănă cu a mea, și e atât de răscolitor exprimată muzical.

Ortansa

Ortansa îl cunoscuse pe soțul ei cu mulți ani în urmă. El era inginer electronist în întreprinderea unde ea deținea postul de secretară a directorului.

Inginerul se bucura de o bună reputație profesională, dar și de aceea de turnător. Toți se temeau de el, de trufia înghețată a figurii lui, de abilitatea cu care știa să tragă oamenii de limbă, lăsându-le impresia alarmantă că-i are la mână.

Îl vizita des pe director cu pretexte oficiale de serviciu, dar și neoficiale, în calitate de prieten. Avea, de fiecare dată, cuvinte amabile pentru secretară, intimidând-o cu sclipirea întunecată a privirii lui, cu aerul sfidător și sigur de sine cu care lăsa mâna lui să zăbovească pe a ei, când îi strecura mici atenții: pliculețe cu Nescafe sau de ceai veritabil englezesc.

Chipeș și impozant, inginerul se bucura de faima bărbaților nestatornici. Gurile rele afirmau că “sare din femeie în femeie, ca dintr-un tramvai în altul” și că dacă n-a avut încă necazuri este pentru că interesul femeilor pentru el se perimă mai repede decât al lui față de ele.

Pe Ortansa inginerul n-o atrăgea deloc și era convinsă că va găsi totdeauna resurse de împotrivire față de acest “om ușuratic cu un farmec destul de îndoielnic”.

Nimeni nu știe însă totul despre sine.

A fost ea însăși surprinsă când într-o seară a acceptat invitația lui la un restaurant și apoi la el acasă.

Ajunsă în apartamentul lui, prima ei reacție a fost să se ascundă în baie. O stăpâneau porniri prea confuze și contradictorii ca să le înțeleagă. Un impuls de femeie care nu avusese relații intime cu bărbații o îndemna să plece, dar altul, necunoscut și nechibzuit, o ținu pe loc, îngăduind omului “ușuratic și cu farmec îndoielnic” să treacă peste baricadele ei de spaimă și prudențe, cu siguranța lui de cuceritor, cu febra indecentă a gesturilor cu care-i smulgea îmbrăcămintea, cu sentimentul impunității pe care îl dă bărbaților ebrietatea erotică.

Spre dimineață, când reținerile ei născute din panică și nesiguranță se spulberaseră, Ortansa încercă o bucurie calmă, o ciudată mulțumire de liman atins și adormi alături de bărbatul răpus de oboseala împlinirii dorințelor.

Într-o zi, Ortansa își luă inima în dinți și-l întrebă:

- E adevărat ca ești informator al Securității, așa cum se zvonește?
- Sunt, recunosc el fără ezitare, nu mai e un secret pentru nimeni.
- De ce te-ai lăsat recrutat, din voluptatea de a face rău?
- Da, numai că nu fac rău victimelor indicate de securitate, ci celor alese de mine.

- Cum ar fi?
- Cum ar fi activiștii, nomenclaturiștii, persoane cu funcții înalte la care am acces.

- Și, mă rog, cum procedezi?
- Simulez colaborare, prietenie, iau parte la petrecerile lor, le câștig încrederea, îi fac să vorbească vrute și mai ales nevrute și completez note informative. Asist cu plăcere uneori la spectacolul “demascării” lor.

Ortansa rămase pe gânduri. Era în confesiunea lui ceva prea senzațional ca să fie credibil. Opozanții nedeclarați ai regimului, erau mulți, era și ea, dar nimeni nu avea curajul unei asemenea duplicități. Ori vroia să se laude, ori îi întindea o cursă.

- Te îndoiești, o chestionă el privind-o cercetător, uite, ca să te conving, află că în curând vom asista la o plenară unde directorul tău va fi pus în discuție pentru devieri grave de la linia partidului.

- Trebuie să înțeleg că loialitatea ta față de regim este doar aparentă.

- E o falsă loialitate, așa cum e a tuturor, numai că încerc să lovesc în oamenii lui de bază. Mă pricep să folosesc pârgurile de influență ale sistemului, să mânuiesc sforile lui. Nu știu dacă în felul acesta îl destabilizez, dar îmi place jocul.

- Un joc temerar și crud.
- Îmi dă satisfacția ascunsă de a lichida lichidatorii.
- Înseamnă că nu ești un delator obișnuit, motivate de frică și lașitate, ci de imperative superioare de conștiință.

- Să lasăm vorbele mari. Să zicem că fac nițică dreptate, în limitele influenței de care dispun.

- Cum ar veni, pui partea ta cea rea, de delator, în slujba părții celei bune, de justițiar, încercă ea o delimitare morală.

- Precum vezi, râse el cu dezinvoltură, am reușit să scot răul și binele din seculara lor rivalitate, silindu-i să colaboreze, să execute împreună, un balet, un “pas de deux”.

- Un eroism care nu-ți aduce nici faimă, nici recompense.
- Îmi dă în schimb sentimentul pervers al puterii și libertății.

Ortansa nu avea posibilitatea și nici nu ar fi avut îndrăzneala de a verifica adevărul spuselor lui. Trăia într-o societate unde domnea psihoza pânzei și a delațiunii, unde toată lumea se temea de toată lumea, unde denunțul era o obligație cetățenească, tănuitorii fiind pedepsiți aproape la fel ca și făptuitorii.

Se pomenii pe neașteptate legată de acest dizident dubios, prin firele nevăzute ale complicității, îi deveni confidentă și trăi înfricoșată de riscurile acestei aventuri, în care doar el se implica plin de seninătate, din sfidare, nesupunere, revoltă sau cine știe ce alte impulsuri misterioase ale naturii lui.

E greu de spus cum reușise acest individ să ocupe un loc privilegiat în inima ei răvășită de atâtea temeri și suspiciuni, pe care, tot încercând să le înlăture, mai rău le sporea. Ce lipsă suplinea el în universul ei emoțional? Probabil aceea de a-și făuri idoli. Nevoie universală și atât de profund omenească.

Oh! Și ce penurie era!

După un an de concubinaj, Ortansa rămase însărcinată.

- Dacă e băiat, te iau de nevastă, i-a spus el când a aflat, dacă e fată o recunosc, îi plătesc pensie alimentară, dar nu mă însor cu tine. Ea acceptă riscul și dădu naștere unui băiat. El își ținu promisiunea și se căsătorii cu ea. Ortansa nu fusese contrariată de condiția impusă. Era obișnuită cu acest tip de prejudecată masculină din propria familie. Tatăl ei, toată viața a rămas cu sentimentul unei datorii neîmplinite față de societate sau față de omenire că nu le-a dăruit un băiat, ci doar două fete.

Ajuns în perioada postdecembristă, în haosul tranziției, soțul Ortansei înțelesese că trecutul nu-i putea fi de folos la integrarea în noua lume, atât timp cât figura în evidențele Securității ca informator. Există pericolul de a fi denunțat chiar de cei pe care-i demascase. Se impunea schimbarea mediului social și profesional, ca să i se piardă urma.

Aparuse și se dezvoltă un capitalism primitiv, născut din febra dorinței de îmbogățire, fără scrupule, fără etică, după reguli mai mult tâlhărești. Avu înțelegerea rapidă și profitabilă a situației. Evalua cu

realism că “sentimentul puterii și libertății” în noua societate nu i-l poate oferi decât banul. Iubea bunăstarea, fără să facă o obsesie din asta. Disprețuia pe cei ce devin robii banului, dar și pe cei ce nu știu să-l facă. Se orientă spre comerț și se asocia cu patronul unei discotecă. Afacerea se dovedea prosperă. Putea fi în continuare generos cu familia oferindu-i bani în loc de sentimente. Discoteca îi asigura o ocupație mai aproape de natura lui înclinată spre frivolitate și desfrâu.

Deși aceste înclinații, căroră în ultima vreme le dădea frâu liber, făcuseră din el un soț și un tată aproape inexistent, Ortansa îi rămăsese devotată. Vedea în el bărbatul de odinioară, nu pe cel actual și cu puterea de mistificare a realității, atât de necesară firii ei, găsea în eroul din trecut justificare și susținere pentru cel din prezent, absolvindu-l pe acesta din urmă de toate vinile, îngăduindu-i să abuzeze de răbdarea ei cu insolența libertinajului său, cu cinismul părerilor de rău, când venea acasă după escapadele lui nocturne.

- Regret, draga mea, spunea el, dar tu nu corespunzi nevoilor mele. Eu sunt un priapic. Nu mă pot mulțumi numai cu tine dar nici nu pot renunța la tine. Ești mama băiatului meu.

Ea privea mâhnită ravagiile lăsate pe chipul lui de nopțile pierdute.

- Nu trebuie să mă rănești mai mult decât este inevitabil.

- Ai dreptate! Recunosc el mângâindu-i părul cu tandrețe vinovată.

Oricât se străduia Lavinia, sora Ortansei, nu reușea să priceapă cum rezista dragostea acestei femei pentru soțul ei, în ciuda eforturilor lui susținute de a o distruge.

- Tu faci parte din categoria femeilor care iubesc în genunchi, o acuza ea exasperată, cu atât mai subjugate cu cât bărbatul își permite mai multe măgării față de ele. O speță idolatră, pătrunsă de fanatismul cauzelor pierdute.

- O fi un semn de subdezvoltare! Trase Ortansa concluzia.

- Un semn că faci salturi peste evidențele dramatice ale căsniciei tale.

- În viziunea ta, căsnicia mea e o dramă trăită cu inconștiență.

- Nu e o dramă, e ceva mult mai trist, o comedie a erorilor.

Avea și soțul Ortansei opozanții lui, cel mai înverșunat dovedindu-se a fi cumnatul sau, soțul Laviniei. Acesta era contrariat atât de indecența purtărilor lui, cât și de sinceritatea nerușinată prin care le recunoștea.

- N-am însușiri de familist, declara el și adăuga sfidător, “sunt celibatar din structură și nestatornic din viciu”.

- Alergi dintr-o femeie în alta ca dintr-o eroare în alta.

- Ca dintr-o victorie în alta, îl corectă soțul Ortansei, o femeie e o cucerire teritorială, pătrund în ea ca un războinic într-o țară străină, cu plăcere prădalnică.

Conversația se desfășura cu viteză și nervozitate, gata amândoi să discute, dar și gata de harță.

- Ce cauți și nu găsești la nevasta ta?

- Iubirile de o ora ale târfelor, atracția primitivă, brutală a desfrâului. Nevasta mea nu mi-o poate oferi.

- Dar te iubește! Rosti cumnatul indignat.

- Îmi acordă iubirea ei ca pe o sclavie, trupul ca pe o jertfă. Actul sexual cu ea e o nevroză a eșecului, replică el scurt și înverșunat.

- Barierele voastre înțeleg că sunt între trupuri, nu între suflete, luă cumnatul poziție de analist.

- Sufletul nu e nicidecum o sursă de consolare, nu face decât să complice lucrurile simple, rosti soțul Ortansei cu dispreț.

Cumnatul tăcu. Erau atât de diferiți și discuția avută nu făcuse decât să adâncească hăul dușmănos dintre ei.

Cu tristețe și poate din nevoia de consolare, Ortansa regăsea în soț pe tatăl ei, la fel de petrecăreț și afemeiat la vremea lui. Amândoi se manifestau față de femei prin latura brutală a masculinității lor, susținută cu sarcasm de conștiința forței și superiorității.

“Bărbatul este alcătuit 90% din testosteron, în rest din obraznicie”, spunea tatăl ei.

Se purtau amândoi conform acestei imagini. Aflau de la soțiile lor tot ce nu le ofereau celelalte femei, dar nici nu le căutau: dragoste, devotament, fidelitate. Ele trăiau ascunse în zona de umbră a existenței lor. Erau persoane onorabile, poate că le respectau fără voie, dar sigur le era rușine să o recunoască.

Ortansa își amintea că mama ei nu purtase, ca ea, povara nefericirii cu resemnare mută, ci riposta cu violență, cu blesteme, amenințări de represalii și divorț, dar după fiecare demonstrație războinică de acest fel izbucnea în plâns, se pune la adăpostul lacrimilor cu neputința unui copil.

O urmărea cu jenă și compasiune, era sigură că nu-i va călca pe urme, că nu se va umili, făcând soțului ei reproșuri și imputări, cu iraționalitatea spaimei de a-l pierde.

Iluzia iubirii împărtășite se spulberase repede după căsătoria Ortansei. Soțul ei nu făcuse nimic pentru a întreține speranța reciprocității, nu arătase vreodată față de ea, sentimente răvășitoare. Ortansa iubea cu adorație și supunere, fără gelozie, adică fără simțământul posesiunii. Pe femeile cu care o înșela nu le considera rivale, știa că ele au ceva ce ei îi lipsește: frumusețe și strălucire. Ele îi ofereau plăceri ispititoare, în timp ce ea doar o ternă statornicie. Orice comparație ar fi fost în defavoarea ei, de aceea se excludea, fără luptă, din competiție.

Se consacră creșterii și educării fiului ei. Dragostea pentru copil o împiedica să măsoare gravitatea purtării soțului. Mai târziu când părinții ei s-au îmbolnăvit s-a dedicat îngrijirii lor cu o blândă abnegație, suportând singură povara obligațiilor filiale, chiar și a înmormântării lor, sora ei eschivându-se sub diferite pretexte.

Această stare de angajare față de problemele altora o ținea departe de problemele personale. Răspundea cu promptitudinea celor ce aveau nevoie de ajutorul ei, cu o grijă tristă față de soarta altora, mai rea decât a ei, făcând cumpărături vecinei bolnave, imobilizată la pat, oferind sânge pentru transfuzia prietenei accidentate din spital.

Ortansa cunoștea pe unii din tovarășii de petreceri ai soțului ei, dar nu se simțea bine în compania lor. Erau persoane cu căsnicii ratate, pozând în soți neînțeleși, neglijanți sau stresați de conviețuiri prea îndelungate. Își acordau un fals statut de celibatari, căutând compensații în goana după plăceri și distracții frivole.

Soțul Ortansei a dus, alături de ei, înfrățit cu ei, acest stil de viață ușuratic, până când o congestie cerebrală i-a pus capăt. Urmarea a fost că a rămas paralizat, captiv într-un trup fără vlagă.

Primise lovitura fără panică, aproape cu un fel de bravură.

Realiza cu ciudă că ajunsese o ruină umană, la cheremul nevastei, aparținându-i în exclusivitate. Era convins că filistinismul ei vedea în întâmplarea aceasta o pedeapsă divină dată întru ispășirea păcatelor lui. Accepta îngrijirile ei, cu fălcile încleștate cu ostilitatea preconcepută a prizonierului. Dacă până atunci soția lui îi fusese indiferentă, acum o ura,

convins că nefericirea lui era un prilej de jubilație pentru ea, altfel n-ar fi fost atât de pierdută în transa devotamentului față de el, nu i-ar fi suportat atât de senină capriciile de bolnav, duhoarea corpului, nu ar fi depus atâta râvnă în curățarea dejecțiilor și în oblojirea escarelor. Nimeni nu are atâta vocație de chin. Întrezărea în oarba tenacitate a sacrificiului ei, rânjetul ascuns al revanșei.

A sperat că tratamentul recuperator ce i se aplica îl va face să redevină omul de odinioară, dar după trei ani, și-a dat seama de trista lui ineficacitate.

Bucuriile trupești din care făcuse un cult îi erau definitiv refuzate. Tovarășii de petreceri încetaseră demult să-l mai viziteze, dar nici el nu dorea să-i vadă. Zăcea apatic, neputincios, la hotarul dintre viață și moarte, uitat și de una și de alta.

Când totuși doamna cu coasa își aminti de el, n-a fost în lume văduvă mai copleșită de disperare, capabilă să verse mai multe șiroaie de lacrimi decât Ortansa.

- Nu mai plânge, mamă, încerca să o liniștească fiul ei, pe atunci student la medicină, pentru tata a fost o soluție salvatoare.

- A plecat cu spaima morții în suflet.

- Nimeni nu scapă de spaima asta, poate doar sinucigașii sau islamiștii kamikaze pentru care moartea e un act de bravură și credință. Pentru muritorii de rând ar fi necesare niște cursuri de pregătire, dar nimeni nu se pricepe decât la fângăduința deșartă a unei vieți de apoi.

Fiul Ortansei, avusese adânci, dar nemărturisite nedumeriri legate de căsnicia părinților lui. Îi văzuse trăind într-o dubioasă ipocrizie a concordiei, pe mama lui, împingând înclinația pentru toleranță, până la a face din umilință o mândrie.

Aflat în perioada descurajărilor adolescenței, deșirat, plin de coșuri, cu voce pițigăiată, în schimbare, găsea în mama lui un prost exemplu de slăbiciune. El căuta modele de forță și tatăl lui, care făcea răul triumfând nepăsător, era mai aproape de ele. Nedorind să semene cu mama lui, cultiva egoismul ca un protest față de altruismul ei inutil și ridicol. Înclinat să primească lecțiile de pragmatism, nu de etică ale vieții, crescuse înăsprit, se maturiză repede cu dorinți de afirmare și independență, făcând din iubirea de sine o prerogativă.

Se considera privilegiat pentru că aparținea unei generații fără iluzii, care nu mai avea nimic de demolat în materie de credință, morală sau tradiție, totul fusese dus la bun sfârșit de generațiile anterioare, în numele evoluției și al progresului.

Devenise un om căruia rațiunea îi cenzura sentimentele, impunându-i rigorile ei. Insensibilitatea lui la suferințele omenești nu-l împiedica să devină un bun medic, conștiința lui profesională limitându-se la responsabilitatea de a distruge boli, nu de a salva vieți. Avea cultul lucrului binefăcut al ordinii și echilibrului, incapabil de entuziasm, dar și de fanatism, de bunătate dar și de ticăloșie.

După absolvirea Facultății de Medicina, obținut o bursă în Germania, făcând acolo stagiatura și un curs de specializare la un spital. Când nu-și mai putu prelungi șederea se căsătorise de formă, cu o nemțoaică în speranța obținerii rezidenței. Era decis să plece definitiv dintr-o țară nevoită să-și schimbe prea des, când istoria, când geografia, când economia (nu și sărăcia) și să se stabilească într-una mai sigură, nesupusă atâtor convulsii.

Pe mama lui o amăgea, promițându-i că va reveni în patrie. N-o făcea din milă, după cum explica el mătușii Lavinia, “ci ca să nu-i deregleze mecanismul defensiv” și adăuga “Pentru mama îndoiala e mai suportabilă decât certitudinea, ignoranța mai necesară decât cunoașterea”.

*
* *

Epilog

Dacă pentru Lavinia văduvia fusese o corectare a soartei, îi redase libertatea necesară, ca să se regăsească și împlinească, pentru Ortansa moartea soțului și plecarea fiului în străinătate au fost adevărate pedepse. Când nici unul n-a mai avut nevoie de îngrijirile ei, a simțit că e de prisos, că nu mai are pentru cine trăi. Îi lipsea dependența de rutina și constrângerile vieții de familie. Căpătase o libertate de care nu avea nevoie, apăsătoare, cumplită, înspăimântătoare.

“Mama suferă de sindromul neîntrebuințării de sine”, o diagnosticase fiul ei.

Cele două surori fuseseră de mici foarte apropiate. Deși diferența de vârstă dintre ele era doar de câțiva ani, Ortansa o iubea pe Lavinia mai mult decât pe o soră, aproape ca pe o fiică. Grija ei înlocuia pentru Lavinia pe cea a părinților, prea ocupați și prea obosiți de dese plecări în provincie la care-i obligau slujbele lor, când se întâmpla să lipsească zile întregi de acasă.

Lavinia se obișnuise să vadă în Ortansa mai mult o mamă decât o soră și aștepta ca ea să se comporte ca atare, să-i dea o atenție specială, să-lase grijile proprii ca să se ocupe de ale ei, s-o ajute la lecții, să meargă în locul părinților la școală, să-i motiveze absențele, s-o îngrijească atunci când se îmbolnăvea, să-i aleagă rochiile, să-i asculte confidențele, să-i ridice moralul când se simțea descurajată.

Ortansa fusese pentru Lavinia o mama mai adevărată decât cea naturală, mai tandră, mai sensibilă, cu infinit mai multe resurse de dăruire.

Când Ortansa află că Lavinia suferă de policistoză renală și este dependentă de dializă, se aruncă disperată în torentul grijilor față de sănătatea surorii mai mici, refăcând vechea relație mamă-fiică, intrată în desuetudine prin forța împrejurărilor.

Consultă medici, se interesă de posibilitatea salvatoare a unui transplant de rinichi și îl oferă pe al său.

Duse cu frenezie și putere de convingere o întreagă campanie, obținând ca operația să se efectueze la clinica unde lucra fiul ei și unde existau specialiști în domeniu.

Plecă în Germania, însoțită de Lavinia și de maestru.

După efectuarea probelor de compatibilitate, transplantul se realizează.

Trecuseră trei zile de la operație și pacientele se simțeau bine. În a patra zi însă, un șoc postoperator zădărnici toate eforturile medicilor de a salva viața Ortansei.

- Edem pulmonar, stop cardiac respirator, explică fiul ei.

Maestrul îl asculta, surprins de indiferență tonului, de lipsa oricărei emoții filiale, ca și cum ar fi fost vorba de o pacientă oarecare.

- Mama ta, îi spuse el cu reproș, a fost o persoană deosebită care din păcate a trecut prin viață neîndeajuns de iubită, insuficient prețuită.

- Să n-o plângi, replică tânărul medic. Mama a murit fericită, dăruindu-se pe sine. A avut vocația sacrificiului, deși, trebuie să recunosc, o vocație demnă de cauze mai înalte decât cele pe care le-a slujit.

- Mă tem că Lavinia va suporta greu această pierdere.

- Nu te teme, maestre, mătușa mea aparține categoriei celor ce primesc fără să dea nimic în schimb, a egoiștilor ca mine.

- Poate e egoistă dar are și ea torționarul ei.

- Cine e?

- Talentul.

VIAȚA E UN JOC

Să te prefaci a fi altcineva e distractiv.

Copiii în jocurile lor sunt zmei, balauri, vrăjitori, până și oamenilor mari le place să se dea drept alții. Tatăl celor doi gemeni, Alfred și Călin, depildă, i-a lăsat să creadă ani de zile, că este Moș Crăciun, până când odată i-a căzut barba de vată și ei l-au recunoscut.

Însă e cu totul altceva să te vezi repetat în fratele tău geamăn, să trăiești lângă un dublu al tău, să dispui de un alter-ego de împrumut, numai bun, să-ți păcălești prietenii și, de ce nu, chiar părinții.

Să-și înșele colegii dându-se drept fratele său era o ștrengărie nevinovată, dar să iasă la table în locul lui Alfred devenea pentru Călin o aventură trăită cu irezistibila atracție a lucrului interzis, cu frisonul clandestinității. Dar ce satisfacție să constate că profesoara nu avea nici cea mai vagă bănuială asupra substituirii.

Ei numeau jocul acesta rocadă și recurgeau la el, nu pentru că Alfred n-ar fi știut lecția, ci pur și simplu din amuzament. Învățau amândoi la fel de bine și erau într-o competiție cordială prin care urmăreau, nu să se depășească unul pe altul, ci să-și cunoască puterile. Aveau ambiția perfecționării prin cooperare, nu prin rivalitate.

Se sprijineau între ei, împărțeau totul: hainele, jucăriile, mai târziu și iubitele (tot un fel de jucării). O făceau mai mult cu naivitate decât cu perversitate, din convingerea că sunt speciali și, în consecință, îndreptățiți să-și croiască reguli proprii de comportament.

Se iubeau unul pe altul, unul în celălalt. Exista la ei o solidaritate la bine și la rău. Își luau apărarea și erau pedepsiți împreună, pentru că dacă unul era acuzat de ceva, celălalt lua vina asupra lui sau se declarau amândoi vinovați ca niște adevărați parteneri de risc. Erau însă rareori pedepsiți pentru că știau să îmbine îndrăzneala cu prudența și aveau iscusința de a se preface că se supun, fără a se supune cu adevărat.

Încercau o dependență emoțională reciprocă și se simțeau mai puternici împreună decât separați. Trăiau într-o identitate lărgită considerându-se fiecare o prelungire a ființei celuilalt sau mai degrabă o parte a aceluiași întreg. Greșeau adesea, spunând noi în loc de eu.

Au absolvit aceeași facultate, au optat pentru aceeași carieră și s-au angajat la aceeași întreprindere ca informaticieni. Locuiau împreună, împărțind un apartament de trei camere. Rămăseseră nedespărțiți și tot atât

de apropiați. Nu le dispăruse plăcerea de a se da unul drept altul, se îmbrăcau la fel, făcând confuziile inevitabile, își puneau uneori cravate de culori diferite pentru a fi deosebiți, dar le schimbau pe furiș, păcălind lumea. La petreceri erau căutați ca buni dansatori și inventivi în jocuri de societate. Se făceau concursuri cu premii pentru cei ce reușeau să-i identifice. Erau sociabili dar preferau să-și petreacă timpul mai mult împreună, concediile deasemeni.

Când au cunoscut-o pe Evelina erau la Sinaia după o zi de hoinăreală. Stăteau pe o bancă din gradina vilei unde erau cazați și se distrau cu un joc inventat de ei numit: Domiciliul provizoriu.

- Glonte în revolver, începu Călin.
- Corabia în port, continuă Alfred.
- Ploaia în nori.
- Puiul în ou.
- Fluturele în crisalidă.
- Scrisoarea în cutia poștală.
- Copilul în pântecul mamei.
- Sufletul în trup, interveni o voce feminină.

Amândoi întoarseră capul, plăcut surprinși spre tânăra de pe banca alăturată. Se ridicară în picioare, apropiindu-se de ea și se prezentară.

- Mă numesc Alfred.
- Eu, Călin.
- Eu sunt Evelina.
- Ne permiteți să ne așezăm alături? întrebă Alfred.
- Desigur, răspunse ea.
- Poate ne îngăduiți să intrăm și în rândurile admiratorilor dumneavoastră, zise Călin zâmbind curtenitor.
- N-am avut niciodată admiratori atât de trași la indigo.
- În facultate ni se spunea Castor și Pollux, explică Alfred, și întâmplător suntem născuți în zodia gemenilor.
- Zodie de aer, spuse ea, versatili și volatili; eu sunt pește, zodie de apă.
- Iar eu un pescar pasionat, se laudă Alfred.
- Dar fiți liniștită, domnișoara, în plasa lui cad doar pești obișnuiți, niciodată sirene, interveni Călin.

Ea râse îmbujorată.

- Cartea pe care o citești mă face să cred că sunteți profesoară de istorie, schimbă Alfred vorba.
- Sunt într-adevăr și mă pasionează istoria medievală, se grăbi ea să le răspundă și le arată o serie de ilustrații reprezentând turniruri cu cavaleri în armuri, care-și demonstau iscusința în lupte.
- Oh! Cavalerismul, spuse Călin, tot atât de renumit pe cât de defăimat.
- Vă gândiți la Cervantes; dar poate, într-un fel, el i-a mărit faima, căutând să-l ridiculizeze.

Dragostea, după unii autori, face parte din metafizica vieții, dar nimeni nu prea știe cum ia naștere. Vacanța poate fi un factor ajutător, dar care este cel hotărâtor?

Alfred nu-și puna asemenea întrebări, el se îndrăgostise pur și simplu de Evelina și făcea destăinuiri fratelui său.

- Azi m-am plimbat cu ea.
- Vara asta natura face oferte speciale pentru îndrăgostiți, zise Călin zâmbind șiret, păduri cu locuri tănuite, copaci în scoarța cărora poți ciopli inimioare săgetate, concert de păsărele.
- Termină cu garagațele tale. I-am spus că o iubesc.
- Generații întregi au folosit declarația asta și nimeni nu se mira că nu s-a uzat după atâtea secole de întrebuințare.
- Ce-ai zice dacă m-aș însura cu Evelina, întrebă Alfred, nemaidând atenție “garagațelor” fratelui.
- Marile hotărâri se execută repede sau deloc, declară Călin, vrând parcă să spulbere ultimele reticențe de holtei ale fratelui său.

Cum nu exista nimeni și nimic care să se împotrivească mariajului lor, el avu loc într-o senină zi de sfârșit de vară.

După căsătorie, Alfred s-a mutat în apartamentul Evelinei.

Adusesse cu el un geamantan cu haine, scule de pescuit și călca cu grijă să nu răstoarne ghivecele cu flori răspândite peste tot. Căuta din ochi în bibliotecă un loc pentru computerul său portativ, și privea descurajat, rafturile înțesate de volume.

- Tiparul va dispărea, declară el înciudat, computerul îi va lua locul.

- Cred că vor fi siliți să colaboreze, ripostă Evelina, eu una nu voi renunța la plăcerea de a citi și răsfoi o carte.
- Computerul e un creier în plus! Spuse el sentențios.
- Cartea e un suflet în plus adăugă ea zâmbind triumfător.

Călin îi vizita din când în când, aducea prăjituri, băuturi și noi sugestii de jocuri.

- Primul care găsește o întrebare fără răspuns posibil capătă un premiu.

- Cine a fost mai întâi oul sau găina? Se repezi Evelina.

Călin scoase din servietă un șal de mătase.

- Iată premiul.

- Dacă aș fi răspuns eu primul ce aș fi câpătat? întrebă Alfred.

- Un pumn sau o îmbrățișare.

- Faci discriminari.

- Nu fac, dar tu ai uitat că azi e Ziua femeii!?

- Atunci e un cadou, nu un premiu.

- Să zicem și cadou și premiu, zise Călin împăciuitor.

Se scursese mai bine de un an de la căsătorie și relația lor nu dădea semne de oboseală. Păstrase prospețimea începuturilor și chiar ceva din beatitudinea lor. Nu păreau să existe motive care să tulbure echilibrul atât de stabil al fericirii lor.

Până în acea zi când...

Era duminică. Un vânt calduț de primăvară pătrundea prin fereastra deschisă, unduind perdelele. Din bucătărie răzbătea vocea fără chip a crainicului de știri de la radio și din baie fluieratul vesel al lui Alfred.

Evelina făcea ordine. Tocmai ridicase pantalonii soțului alunecați de pe speteaza scaunului când pe jos căzu buletinul de identitate „ce imprudență să-l țină în buzunar” gândi ea, dar curios pe el era trecut numele lui Călin.

„La ce i-o fi trebuit? Am să-l întreb” gândi ea, și-l puse deoparte, dar o bănuială i se strecură în minte cu perfidia unui șarpe. „Dar dacă...Nu! Nu se poate ca bărbatul cu care făcuse dragoste noaptea trecută să fi fost fratele soțului. Îi făcea el curte, mai în glumă, mai în serios, o săruta pe ceafă, pe urechi, o lua în brațe ca să vadă dacă nu s-a îngrășat, dar să meargă până acolo încât ... Nu! Nu! Categorie nu!

Se lăsă să cadă într-un fotoliu ascunzând buletinul în buzunarul șorțului, cu un sentiment de vinovăție, poate îl bănuia pe nedrept... dar dacă nu?

Falsul sau adevăratul ei soț ieși din baie și după ce se îmbracă anunță că e nevoit să plece pentru a se întâlni cu un coleg, dar că nu va sta mult.

Ea îl privi fără să-l vadă, îl ascultă fără să-l audă. Nu-i spuse nimic, își amână reacțiile ca să câștige timp de gândire, să facă un plan de acțiune, investigații, ce fel de investigații nu știa nici ea..

Revenind după un timp soțul ei (dacă era el) se duse în bucătărie să-și facă o cafea.

Evelina se repezi la haina lăsată în cuierul din hol, căută în buzunarul interior unde știa ca ține portofelul și buletinul de identitate. Îl găsi într-adevăr, de dată asta cu numele lui Alfred. Îl băgă în buzunarul șorțului alături de celălalt, cu un gest reflex.

Sub șocul descoperirii gândurile i se împrăștiară ca niște păsări de noapte speriate de o lumină puternică. Stătu o vreme sub efectul său paralizant, apoi încet, încet, începu să raționeze.

Vasăzică cel care plecase fusese Călin, cel care sosise era Alfred. Erau înțeleși. Nu încăpea nici o îndoială.

Când bărbatul se întoarse din bucătărie ea îl întrebă cu glas pierit.

- Unde ai umblat toată noaptea?
 - Cum, nu ți-a spus Călin? Doar i-am telefonat aseară.
 - Nu mi-a spus nimic.
 - Nimic?
 - Ce trebuia să-mi spună?
 - Că am fost la pescuit.
 - La pescuit, noaptea?
 - Nu, plecasem sâmbătă dis-de-dimineată.
 - Când eu dormeam?
 - Da, dar am pierdut trenul de seară și l-am prins abia pe cel de azi dimineată. Am dormit în gară.
 - Călin știa?
 - Sigur, l-am rugat să aibă grijă de tine.
 - În calitate de cumnat?
- El o privi surprins.
- De ce mi-ai ascuns că te duci la pescuit?

- Știu că nu-ți place să merg și nici să mă însoțesc.
- Și ca să eviți explicațiile l-ai lăsat pe Călin să facă pe soțul în locul tău. Seara când urma să te întorci ai fi făcut rocada ca în copilărie. Numai că lucrurile au luat o întorsătură neprevăzută.
- Păi da, adică nu, se fâstâci el; ce ai spus?
- Alfred nu face pe prostul, știi prea bine ce am spus. Un singur lucru vreau să aflu, dacă e pentru prima oară când cu știința ta, Călin te înlocuiește ca să-ți acopere lipsa? Te rog să fii sincer.
- L-am lăsat de câteva ori, recunosc el.
- De câte ori?
- Nu știu exact. Nu e cazul să-ți faci probleme. E un joc inofensiv, pe Călin îl amuză, știi cât e de copilaros. Sper că nu te-a necăjit?
- Din contră, spuse ea cu furie reținută, mi-a oferit o noapte de dragoste ca în povești.
- Nu se poate, bâigui el, stânjenit și confuz, apoi se repezi la telefon și încercă nervos să prindă un ton care nu venea.
- Nu v-ați văzut?
- Nu! pentru că n-am reușit să-l prind nici pe mobil, nici acasă, răspunse el contrariat.
- Probabil te evită. Oricum când îl găsești cheamă-l că vreau să stăm de vorba toți trei. Explică-i că n-are rost să facă pe struțul cu capul în nisip.

Călin sosi cu oarecare întârziere și se așeză pe un scaun. Era calm, nu părea deloc pătruns de gravitatea faptei.

- Ești conștient că ai săvârșit o ticăloșie? Îl întrebă Evelina fără alte introduceri.
- Da! Răspunse el.
- Și nu ai nimic de spus?
- Ticăloșiile săvârșite din dragoste sunt, potrivit evidențelor statistice, mai numeroase decât cele comise din răutate sau prostie, adăugă el cu o liniște nefirească.
- Ea îl asculta uluită. Își bătea joc de ea fără îndoială, o sfida, devenind prin ceea ce spunea mai vinovat decât prin ceea ce înfăptuise.
- Pari a fi mândru că ai contribuit la acest triumf al statisticii, rosti ea, cu un început de mânie.
- Nu sunt mândru, dar nici nu mă căiesc...

Alfred se ferecase într-o muțenie greu de interpretat. Părea mai mult zăpăcit decât intrigat, deloc preocupat să apere onoarea rănită a soției sale.

- Tu ce zici? Îl provocă ea.

El nu zicea nimic.

- Taci pentru că l-ai încurajat în practica asta și te simți, sau ar trebui să te simți vinovat, se dezlănțui Evelina. Sunt sigură că l-ai înlocuit și tu, de multe ori, în patul iubitelor voastre. E în această deprindere, în ascunsa ei josnicie, un complot al nepăsării, al disprețului față de femeie. Vă apăra de risc nemaipomenita voastră asemănare, încrederea că nu veți fi descoperiți, unul ca titular, altul ca adjunct. Sunteți niște violatori perversi.

Scoase din buzunarul șorțului cele două buletine și le azvârli plină de dezgust.

- Vă voi da în judecată pentru înșelăciune, viol, complicitate, în fine o să mă consult cu un avocat. Acum vă poftesc să plecați amândoi din casa mea. Nu vreau să mai am de-a face cu voi decât la tribunal.

Furia ei făcea imposibilă orice discuție, de tratative nici nu putea fi vorba, așa că cei doi frați plecară.

Evelina rămase singură, închisă în demnitatea tristă și severă a hotărârii de a divorța.

Un sentiment de pierdere ireparabilă, de înfrângere se așeza neînduplecat, ca un program de viitor.

Vremea amăgirilor trecuse. Primise o lecție dură de realism. Destinul, acest personaj misterios care are obiceiul să se amestece nechemat în viețile oamenilor îi pregătise această dramă, care semăna mai mult cu o farsă.

Simțea nevoia să stea de vorbă cu cineva. O chemă la telefon pe Cora, prietena ei de confidențe. Cora era seiful în care-și ascundea micile și marile bucurii secrete, cele ce-i făceau viața mai frumoasă. Optimismul ei viguros le arunca pe cele care i-o urăteau în coșul fără fund al uitării. De dată asta optimismul ei era pus la grea încercare.

Simțea imboldul de a-i mărturisii totul Corei, dar un scrupul adânc făcu sinceritatea imposibilă. O anunță doar că s-a hotărât să se despartă de Alfred. Ar fi voit să mai adauge ceva, dar puse receptorul în furcă, lăsând lacrimile să ia locul cuvintelor.

N-a putut dezvălui motivul real nici la Tribunal. Avocatul a invocat nepotrivirea de caracter obținând un divorț prin consimțământ mutual.

Învinsese frica de a se compromite, de a se da în spectacol, teama de instanța cea mai redutabilă: gura lumii.

Trăise atât de intens absurdul tragic al acestei experiențe de viață, încât credea că a ajuns să înțeleagă ce a vrut Sartre să spună prin „*L'enfer c'est les autres*”.

Căuta în literatură modele de disperare feminină, dar cele clasice care-i veneau în minte nu i se potriveau. Erau dramele altor vremuri, cu ticăloșiile și patologiiile lor specifice.

Nu găsea ajutor și sprijin în lectura cărților, cultura care-i făgăduise și oferise atâtea bucurii și satisfacții n-o susținea. Străjuia în rafturile bibliotecii cu imensa ei tăcere și inutilitate.

Încerca să alunge gândurile nefolositoare și să se consoleze de propria dezamăgire cu spectacolul dezamăgirii altora. O asculta pe vecina de apartament relatându-i, cu lux de amănunte, cum îl prinsese pe soțul ei în flagrant delict de adulter. Povestea vecinei se încadra în tiparul înșelaciunilor obișnuite, a ei nu.

Toate acestea îi dădeau un sentiment de energie prost cheltuită, de jalnica ineficacitate.

Etapă asta a chinului o sleise.

Singură în apartamentul ei ca pe o insulă pustie, încerca să se convingă că Alfred nu-i lipsește, că-l urăște tot atât cât îl iubise, dar amintirea lui, sfidând rațiunea și amarul ei triumf năvălea, ca o pasăre de pradă uriașă, sfâșiindu-i inima.

Își privea în oglindă figura trasă, obosită, cu ochii roșii de nesomn, mijiți de sub faldurile vineții ale cearcanelor.

Se vârî în pat ca într-un refugiu unde încerca să înlocuiască trăirea cu simulacrul ei somnul, zbuciumul cu liniștea. Zadarnic. Se scula, se plimba prin cameră, își făcea de lucru la bucatărie, privea prin fereastră noaptea albă care se sfârșea, ca să facă loc unei zile negre.

Ar fi strigat după ajutor, dar află, în cele din urmă, unde să-l caute și începu să se roage.

Trecuse mai mult de jumătate de an de la divorț. Suferința nu o părăsise, o însoțea peste tot ca a doua umbră, dar își pierduse agresivitatea, devenise mai prietenoasă și nu-i mai paraliza energiile. A lăsat-o să-și reia studiile întrerupte pentru teza de doctorat, să reentre în ritmul vechilor preocupări, să refacă legătura cu Cora.

Prietena ei era tonică, deșteaptă fără aroganță, glumeață fără răutate, avea larghețe de vederi și cusururi suportabile.

Când s-au revăzut, Cora i-a spus cu prefăcută îngrijorare:

- Vai, dragă, cât ai slăbit, mai ai puțin și vei fi dată la persoane dispărute.

Cora era antidepresivul de care avea nevoie, cu veselia ei contagioasă, cu darul de a face haz de necaz.

Într-o seară, Evelina urmărea pe micul ecran un film. Ținea în mână, nedeschisă o scrisoare ridicată de la cutia poștală. Cum filmul o plictisea, închise televizorul și desfăcu plicul.

Evelina,

Am crescut cu fratele meu în obișnuința de a împărți totul. Așa s-a format la noi ideea greșită că tot ce are unul, i se cuvine și celuilalt.

Nu ne-am jucat de-a căsnicia, ci de-a frățietatea.

Nu am fost niște „violatori perversi”, cum spuneai tu, care lucrează sub acoperirea asemănării fizice.

Am fost niște copii care refuzau să crească.

Ne-am maturizat când am înțeles că nu te puteam împărți.

După ce ne-ai alungat, frățietatea noastră s-a spulberat.

Alfred îmi reproșa că l-am înșelat, că i-am furat viața și avea dreptate. M-am jucat cu viețile voastre, dar și cu a mea.

Atunci m-am hotărât să mă despart de Alfred și am cerut detașarea cu serviciul la Timișoara, unde sunt acum. Dacă rămâneam împreună am fi ajuns să ne urâm.

Evelina,

Am avut aventuri, false fericiri, firave începuturi de dragoste repede terminate, febre sentimentale stinse în decepții, dar numai pe tine te-am iubit și te mai iubesc încă. Încerc să te uit, dar nu reușesc. Cred că asta e pedeapsa mea.

Speram că timpul care a trecut a domolit ura și furia ta împotriva mea și că înclinația ta de a înțelege pe alții, mai mult decât a-i judeca și condamna te-ar putea face să mă ierți.

Călin

Își dădea telefonul și adresa.

„Nu mă las eu prinsă în plasa cuvintelor lui mincinoase” hotărî Evelina, dar după un răstimp de ezitări îi telefonă.

- Călin?

- Eu sunt, Evelina, ți-am recunoscut vocea. Înseamnă că ai primit scrisoarea mea .

- Am primit-o. Găsesc însă că e mai multă abilitate decât valabilitate în argumentele ei. Nu cred că trebuie să reinventăm trecutul. Să-l lăsăm să moară singur.

- Evelina, pe mine mă torturează gândul ca am rănit grav ființa la care țin cel mai mult pe lume. Nu doresc decât să mă ierți. Nimic altceva.

- Iată și un diavol pocăit.

- Mai curând falit.

- Voi, diavolii, aveți o întreprindere prosperă, nu duceți lipsă de avocați. Apelează cu încredere.

- Hai să fim serioși, Evelina.

- Atunci, spune-mi, de ce mi-ai dat telefonul și adresa?

- Pentru cazul că preferi să-mi scrii, în loc să telefonezi sau să mă vizitezi.

- De ce să te vizitez?

- Ca să stabilim împreună gradul meu de vinovăție.

- Nici prin minte nu-mi trece să te vizitez și telefonul ăsta a fost o greșeală, spuse ea și întrerupse convorbirea.

- Evelina simți cum crește în ea indignarea și începu să se plimbe prin cameră de colo până colo.

„Auzi, să-l vizitez?! Ce îndrăzneală la individul ăsta îngâmfat și insolent, care a năvălit cu iubirea lui nerușinată și secretă ca un taifun în viața mea, întorcând-o pe dos.”

Își făcu o cafea, se așeză pe fotoliul din fața televizorului, dar nu-l deschise.

„Ce-ar fi fost, se gândi ea, dacă n-aș fi dat în vileag descoperirea mea și m-aș fi prefăcut că habar n-am de impostură. Dacă aș fi acceptat acest joc pervers de-a v-ați ascunselea, Călin ar fi continuat să pretindă că e Alfred, eu m-aș fi prefăcut că-l cred. Ne-am fi înșelat unul pe altul și amândoi pe Alfred. Eu aș fi iubit un om cu două trupuri identice și cele două trupuri ar fi făcut dragoste cu trupul meu unic”.

Se opri o clipă din derularea scenariului, parcă speriată de neseriozitatea lui, apoi începu să râdă cu poftă.

Râsul, e o forță eliberatoare, detensionantă, ca și plânsul și are, față de plâns, avantajul că micșorează, nu mărește gravitatea lucrurilor.

Evelina se trânti pe pat relaxată, înseninată se lăsă cuprinsă de o stare de visare, alunecă într-un plăcut abandon de sine.

Amintirile legate de căsătoria ei nu se mai îmbulzeau demult la poarta memoriei, intraseră într-un fel de grevă, pe care obișnuim s-o numim amnezie.

Fu surprinsă când amintirea nopții de dragoste cu Călin evadă din carcera minții unde fusese atâta vreme ferecată.

O tulburare la fel de mare o cuprinse acum, ca și atunci, când simțise neliniștea arzătoare a dorinței lui, grabă greu înfrântă când o dezbrăca, vocea gătuită de emoții care-i șoptea.

„Ador geometria mișcătoare a trupului tău, sferele perfecte ale sânilor, arcurile dulci ale șoldurilor, unghiurile ascuțite ale picioarelor îndoite.”

Cum de intuiția ei nu o avertizase? Cum de nu-și dăduse seama cât de diferită era senzualitatea lui Călin față de a fratelui său?

Alfred era potolit, aștepta inițiativele ei, se lăsa cucerit. Călin o posedase ca un lup flamând răscolind straturile cele mai adânci ale feminității ei. Își amintea că-l întrebase dacă nu consumase cumva Viagra.

Asemănarea lor o speriasse totdeauna, dar ce-i drept, nici nu se străduise să afle deosebiri.

Sigur, Călin era mai vioi, mai neastâmpărat, mai inventiv dar dacă își înlocuise fratele în nenumarate rânduri (oare câte?) însemna că ea iubise un Alfred parțial neadevărat, falsificat de imixtiunea lui Călin, dar unde începea unul și unde se termina celălalt?

Cum să afle?

Se chinui să facă o departajare comportamentală, să compare reacțiile lor, în diverse împrejurări, să-i despartă pe acest criteriu.

Destul de anevoios dar nu fără rezultate.

Spre surprinderea ei o mulțime de întâmplări ascunse în conștiința ei subterană se grăbeau să iasă la suprafață, precum călătorii dintr-o gura de metrou, confirmându-i bănuielile.

Mergând așa pe firul încâlcit al memoriei, străbătând o zonă densă de ceață, reuși treptat să-l separe pe Călin din imaginea comună, mirându-se că n-a făcut-o până atunci.

Călin astfel detașat apăru vital, imaginativ, încântător, fără îndoială, omul de care fusese îndrăgostită și mai era încă, în pofida celor întâmplute, total opus lui Alfred taciturnul, posacul, mai tot timpul cu nasul în computer.

Evelina înfruntă stupefiată și puțin înfricoșată, această evidență ce lua locul a ceea ce fusese doar aparență. Nu e ușor să schimbi o realitate cu alta, ca pe o pălărie uzată cu una nouă. Ca iubise în Alfred pe Călin era o certitudine câștigată, dar mai avea încă multe îndoieli. Nu putea face singură reconstituirea, trebuia să ceară ajutorul lui Călin.

Se hotărî brusc să plece la Timișoara să afle tot ce ignorase până atunci și nu mai voia să ignore, își asuma riscuri calculate dar și necalculate.

Avu prevederea de a telefona la serviciu ca să i se confirme că geamănul transferat era Călin.

Rapidul o duse în orașul străbătut de Bega, taxiul la adresa indicată.

Se opri o clipă în fața ușii, trase aer în piept, cum fac înotătorii înainte de a se arunca în apă și sună.

Îi deschise Călin. Zâmbea, deloc surprins, avea aerul că o așteptase.

- Te rog să nu pui întrebări, îl avertiza ea.
- Nici nu aveam de gând, răspunsul se află în fața mea în carne și oase.
- Nu mai face pe deșteptul!
- E atât de obositor să fii deștept, trebuie să o demonstrezi tot timpul. Frumusețea nu trebuie dovedită ea e o axiomă așa cum ești tu, Evelina.
- Fără încercări de seducție.
- Ce de interdicții!
- Erai sigur că voi veni, nu-i așa?
- Intra în calculul probabilităților.

- Ce crezi că mă aduce la tine?
- Nevoia de a face o anchetă, răspunse el prudent.
- Adevărat, am de pus o mulțime de întrebări.
- În primul rând vrei să afli dacă în afară „noptii de pomină” au mai fost și altele.

- Știu că n-au mai fost.
- De unde știi?
- Eu pun întrebările.
- Bine, dar de ce stăm în picioare, spuse el, arătându-i cu un gest ceremonios de invitație interiorul lui de burlac ordonat.

Se așezară față în față pe două fotolii, privindu-se cu încordare și neliniște.

- Anchetatorul are cuvântul, spuse el cu solemnitate.
- Vreau să știu când făceai pe suplinitorul, începu ea.
- De cele mai multe ori după serviciu, când Alfred venea la mine acasă și rămânea pe Internet . Atunci eu plecam la tine.

- Deseori?
- Nu atât de des cât mi-aș fi dorit.
- El era de acord?
- Chiar el mă trimitea.
- De ce?
- Ca să fac pe bufonul. Credea că eu te amuz, în timp ce el te plictisește.

- Și știa că te dai drept el?
- Îi spuneam câteodată.
- Nu te-ai gândit că mi-ar fi plăcut să te am de amant.
- Nu! Tu aveai obsesia puritană a păcatului, spaima de a încălca regulile și convențiile.

- Tu care sfidai convențiile, nu mă disprețuiai?
- Nu, pentru că era forma ta de candoare. Pot să pun și eu o întrebare?

- Pune.
- Când ți-ai dat seama că Alfred eram eu, când nu ne-ai mai amestecat?

- Târziu, sau mai precis, de curând.
- După ce îți trecuse sfânta indignare?

- Îmi trecuse de mult. După ce am primit scrisoarea ta și am făcut o retrospectivă, un decupaj comportamental.

Evelina se opri ca și cum ar fi vrut să facă o evaluare a celor spuse sau a celor nespuse încă.

- Ce crezi că e iubirea? o întrebă Călin, mai mult ca să întrerupă o tăcere ce se prelungea prea mult.

- S-au spus atâtea ... nu cred că s-ar mai putea adăuga ceva original.

- Nu trebuie să fi originală, vreau să știu, ce reprezintă pentru tine.

- Să te preocupe fericirea celui iubit, mai mult decât a ta proprie, spuse ea după un timp de gândire.

- Pentru mine înseamnă să țin la o femeie ca și cum n-ar mai exista altele în toată lumea, așa cum țin eu la tine, rosti el cu înflăcărare.

- Când te-ai îndrăgostit de mine, Călin?

- Din prima clipă.

- La Sinaia?

- Da. Îmi amintesc cum stăteai pe bancă și în spatele tău peisajul muntos, ca în picturile impresioniste, își topea formele în culorile asfințitului. Silueta ta se proiecta pe haloul lui roșatic ca pe un incendiu.

M-a cuprins o bucurie sălbatică, neașteptată, care, în mod paradoxal, seamănă mai mult cu o spaimă.

Când am zărit la tine manualul de istorie medievală, am simțit impulsul de a săvârși fapte de vitejie cavaleriească, să te salvez din robia maurilor, din mainile unor rapitori sau din alte primejdii.

- Te întrebai probabil dacă pornirea de a săvarși ispravi nebunești, donchihotești tine de specificul dragostei.

- Mă întrebam, însă mai târziu, ce aveai atât de deosebit, de unic, ce te făcea atât de atrăgătoare; stralucirea surasului, moliciunea ispititoare a mișcărilor, sau impresia ca în tot ce spuneai rămânea ceva nerostit, un mister care-și amâna dezvăluirea... dar am descoperit ca și Alfred era îndrăgostit de tine – devenise tăcut, încordat, spunea prostii.

- Da, țin minte, îl tratai cu ironie, care deși binevoitoare îi agrava stănjeneala; iar el încercând să o ascundă o scotea și mai mult în evidență. Simptomele lui de îndrăgostit erau mai evidente, mai tipice.

- Așa mi-a venit ideea să fac pe Cyrano de Bergerac pentru el.

- De ce?

- Nu știu, credeam că pe el o să-l preferi, eu eram mai ușuratec, el mai serios.

- O falsă generozitate.
- Voiam să-i împrumut lui ceea ce-i lipsea, ca să te cucerească.
- Ce?
- Imaginația.
- Țineai atât de mult la el?
- El era o parte a unui întreg pe care-l alcătuiam împreună.
- Partea neajutorată.
- Mai degraba pasivă.
- Acum că v-ați despărțit el ar trebui să se simtă pierdut fără tine.
- Nicidecum. Alfred e mai puternic. Eu am avut mai multă nevoie de el.

L-am folosit ca pe o ascunzătoare. Nu știu dacă fugeam de mine sau mă căutam fără rost într-un înveliș identic.

- Până să afli sensul acestei rătăcirii de sine, eu vreau să știu cu cine cutreeram pădurile din Sinaia, întrebă Evelina nerăbdătoare.

- Eu eram, dar tu credeai că este Alfred.
- Pădurea era un templu al naturii desprins de lume, de durată, pierdut în altă dimensiune.

- Noi, deși eram singuri, ne vorbeam în șoapte, la ureche, ca să nu tulburam misterul tăcerii ei vegetale.

- Ce clipe minunate, oftă ea.
- Minunate, repetă el ca un ecou mângâindu-i, cu un gest sfios mâinile adunate în poală.
- Cu tine mă jucam de-a spionii? întrebă Evelina scuturându-se de melancolie.

- Cu mine.
- Mă știi care erau numele noastre conspirative?
- Da, tu erai „perișoara” și eu „pipota”.
- Tot tu erai acela care se prefăcea muribund?
- Da.
- Cum ți-a venit ideea?
- Nu suportam să te văd ocupându-te cu plantele sau vorbind la telefon. În fine, să ai preocupări care să nu mă includă pe mine și atunci a trebuit să născocesc ceva, să-ți atrag atenția asupra mea, să te determin să te ocupi de mine. Am simulat un leșin și tu te-ai speriat, spuse el râzând.

- Da, și pe urmă a devenit un joc, tu te trânteai pe jos închideai ochii și eu trebuia să-ți fac respirație gură la gură, ca unui înecat.

- Existau momente când eram cât p-aci să mă dau de gol.

- Când?

- Când nu știam unde pusese Alfred diverse lucruri și tu te mirai că sunt așa uituc.

- Și atunci ne jucam de-a „*apă și foc*”, își aminti ea.

- Stai, ziceam eu, nu-mi spune unde e, mă voi preface că am uitat și tu o să-mi călăuzești căutările. Pe măsură ce mă apropii sau mă îndepărtez de locul respectiv tu vei striga: cald, rece, apă, foc.

- Tu știai să imaginezi jocuri pentru doi, Alfred era absorbit de computer, cu mine era afectuos dar absent, mă trata ca pe un animal de casă. Un câine sau o pisică m-ar fi înlocuit cu mai mult succes.

- De-ai ști de câte ori am vrut să-ți spun adevărul dar... ceva mă reținea, spuse el cu regret.

- De ce, în loc să fugi nu ai mărturisit imediat după „noaptea de pomină” cum îi spui tu? Ai fi putut beneficia de indulgența ce se acordă faptelor necugetate săvârșite din orbire pasională.

- Cum n-am făcut-o la timp, fapta mea s-a încadrat în categoria ticăloșiilor premeditate.

- Dar oferindu-i prestigiul statisticii a căpătat un fel de fatalitate.

- Am căutat prostește o explicație sau o scuză universală.

- Ai căutat zadarnic un substitut de autoritate morală.

Evelina se ridică din fotoliu și se opri în fața unei fotografii așezată pe suportul de marmură al căminului. În ea apăreau toți trei într-o vacanță la mare, surprinși când ieșeau din apa. O avusese și ea dar o rupsese. O privea acum ca și cum ar fi descoperit un lucru de mult uitat.

- Asemănarea asta a voastră mă înnebunea, exclamă ea, chiar n-aveați nici un semn distinctiv?

- Eu mi-am făcut unul, spuse Călin, suflecându-și mâneca pulloverului de la mâna stângă și arătând un tatuaj.

- I love Evelina for ever, citi ea. E din cele care nu se șterg?

- Da. Adevăratul meu buletin de identitate.

- Când l-ai făcut?

- După ce ne-ai alungat.

Tăcură un timp.

- Întinde-te pe canapea, cred că ești obosită de drum. Eu mă duc la restaurantul de vis-a-vis să comand cina și Murfatlarul care știu că-ți place.

Când Călin se întoarce, o auzi pe Evelina fredonând un cântec bătrânesc de petrecere.

- Cunosci melodia asta, spuse el înveselit.

- Sigur că o cunoști! O fluierai duminică dimineața după noaptea de pomină. Mai știi cuvintele?

- *Ce frumoasă este viața*

Când te-apucă dimineața

Dimineața la Șosea

Cu nevasta altuia

- Cinic, ticălos.

- Cinic fără vocație, ticălos însă da, specializat în ticăloșii amoroase.

- De ce sunt ticăloșii atât de fermecători?

- Pentru că fac păcatul mai atrăgător decât virtutea, explică el, încercuind-o cu brațele lui viguroase și mlădioase.

Ea se lăsa captivă în strânsoarea lor, în irezistibila lor forță de reținere.

Când, a doua zi de dimineața, Evelina se trezi, văzu un afiș agățat deasupra căminului. Pe el era scris cu litere mari „EVELINA, MĂRITĂ-TE CU MINE”. De jur împrejur o mulțime de semne de întrebare și exclamare își fluturau codițele.

Când, mai târziu, se deșteaptă și Călin, găsi o scrisoare prinsă de afiș cu o agrafă de păr.

Călin,

În hotărârea de a mă despărți de tine e o dificultate mai mare decât cele învinse până acum , dar izvorăște din adâncurile mele cele mai adevărate.

Trupul meu tânjește după îmbrățișările tale, dar sufletul se simte în primejdie și se împotrivește.

Poate că trupul are dreptate și sufletul se înșeală.

Unii spun că e o greșeală să dai sufletului o prea mare supremație, asupra trupului, dar eu nu cred.

Nu mă pot lăsa condusă de senzualitate. E un risc prea mare pentru natura mea dornică de așezare, siguranță și stabilitate.

Mă tem de tine, cel care și-a luat libertăți fără răspunderi, pentru care prefăcătoria, a fost, atâta timp, a doua natură, și minciuna mai folositoare decât adevărul.

Nu știi cât din cel care ai fost se mai află în cel care ești. De fapt nu prea știi cine ești?

Căsătoria e o investiție de încredere, iar eu am prea multe incertitudini în ceea ce te privește.

Cu tine viața ar fi un joc fermecător, dar nimic mai mult.

Am plecat la București. Nu mă căuta!

Ne-am istovi într-un dialog imposibil dintre DA și NU.

Evelina

Călin rămase încremenit cu scrisoarea în mână, o mai citi odată, nevenindu-i să creadă că dragostea lui nu mai are un mâine, că a rămas prizoniera zilei de ieri.

„Afurisită concepție ascetică, să-i transforme sufletul într-o cămașă de forță a trupului”, gândi el.

Se plimbă agitat prin odaie, o buna bucată de vreme, apoi se opri liniștit și hotărât ca un om care și-a biruit îndoielile.

- Nu voi renunța la tine Evelina! Te voi face să trăiești cu adevărat, nu doar să pretinzi că trăiești. În orice NU se ascunde un DA!.

ZEIȚA DE GHEAȚĂ

Intenționez de mult să încep acest jurnal, dar abia azi m-am hotărât. Nu știu de ce, probabil pentru că în dimineața aceasta l-am îngropat pe Rex, ciobănescul meu drag și am fost mai abătut ca oricând.

I-am săpat singur groapa în grădina casei și am plâns în hohote exasperându-l pe tata.

- Încetează odată să te mai smiorcăi ca un copil, ai nouăsprezece ani, ce naiba! Poartă-te ca un bărbat în toată firea! m-a apostrofat el, demonstrând (pentru a câta oară?) ce străini pot fi cei apropiați.

Sosise timpul, după părerea lui, să mă maturizez, adică să-mi fie rușine de propriile slăbiciuni, să învăț să le ascund, să pretind că nu le am.

- Nu mai plânge, dragul meu, o să-ți luăm alt caine, m-a consolatat mama.

Nu înțelegea nici ea, că Rex e de neînlocuit, că este atât de legat de copilăria mea, încât ar fi ca și cum mi-ar oferi altă copilărie, în locul celei pierdute.

- Ai de gând să mai bocești mult, continuă tata enervat, trebuia să fii de mult la școală.

Întârzierea mea nu era decât un pretext de nemulțumire inventat, o falsă grijă. Dacă ar fi fost după el, și nu s-ar fi opus mama, el m-ar fi retras demult de la școală, unde, după părerea lui ni se predau numai lucruri nefolositoare în viață.

Tata nu vede cu ochi buni interesul meu pentru învățătură, îndeosebi că-mi irosesc timpul liber cu lecturi, în loc să-l ajut în atelierul lui de reparații auto.

- Băiatul ăsta o să se prostească de atâta citit, bombănea el.

- La ceva o să-i prindă bine și cititul ăsta, era de părere mama.

Tatei îi lipsește îngăduința pentru tot ce depășește înțelegerea lui, mama în schimb e îngăduitoare, dar mai mult din slăbiciune și bunătate decât din înțelegere.

Școala a fost pentru mine locul unde fugeam de acasă. Mi-a plăcut din totdeauna chiar și în primii ani când eram pândit de baietii din clasele mai mari ca să-mi ia briceagul, sandvișul sau, de cele mai multe ori, ca să se amuze de neputința mea de a mă apăra de pumnii lor.

Din acest punct de vedere îl consideram pe patrupelele meu net superior lor.

Rex nu era niciodată agresiv cu cei mai mici ca el. Cu cățelandrii întâlnești în plimbările noastre se purta prietenos. Nu l-am văzut furios și pus pe harță decât cu dulai la fel de mari și puternici ca el.

La Rex am găsit tot ce mi-a lipsit. El a fost prietenul meu cel mai credincios, confidentul cel mai înțelegător, tovarășul de joacă cel mai ghiduș, fratele meu necuvântător.

De la el am învățat, nu de la oameni, ce înseamnă constanța, devotamentul, noblețea.

El mi-a adus numai bucurii, nu m-a dezamăgit niciodată, nu m-a rănit, nu m-a nedreptățit așa cum au făcut-o oamenii.

Despărțirea de Rex mi-a lăsat un gol aproape fizic.

Privesc cu ochii încețoșați de năvala fierbinte a lacrimilor fotografiile făcute împreună cu el.

*
* *

Cu părinții am fost și sunt într-o criza perpetuă de comunicare pe care nici eu, nici ei nu ne-am străduit să o depășim. Am putea s-o numim distanță sau prăpastie între generații.

Trăim în lumi diferite, eu nu mă amestec în a lor, nici ei în a mea.

În lumea lor domnește prejudecata adevărurilor definitive, a ideilor și convingerilor care nu cunosc îndoială și deci refuză să se înnoiască.

Într-a mea totul e nesigur, neînțeles pe deplin, supus interogațiilor.

Poate că sunt un fel de orfan cu părinții în viață, un copil rămas neconsolat, dar nu am sentimentul nici unei pierderi, nu încerc nici un regret.

Sper să găsesc la școală ceea ce nu pot afla de la părinții mei: răspunsuri, repere, modele.

*
* *

În clasa mea (a XII a informatică-matematică) majoritatea numerică o dețin fetele. În recreații ele formează grupuri care se izolează. Au mereu secrete de împărtășit și râd pe înfundate, numai ele știu de ce. Băieții sunt miștocari, palavragii, fac pe durii sau pe șmecherii, poartă plete, frizuri înțepenite în gel, tatuaje, brățări, lănțișoare, fac totul ca să atragă atenția asupra lor, dar cu cât încearcă să fie mai deosebiți, cu atât mi se par că devin mai asemănători.

M-am împrietenit cu Mișu, așezat strategic în fundul clasei și cu Matei, colegul meu de bancă.

Primul e alcoolic, al doilea se droghează.

Viciul nu mă atrage, dar se pare ca vicioșii da, nu știu prea bine de ce, probabil au ceva ce mie îmi lipsește: curajul experiențelor interzise.

Poate lor curajul le vine din faptul că dispun de bani. Amândoi sunt fii unor prosperi oameni de afaceri, răsfățați de părinți și cam lăsați de capul lor.

Nu știu dacă ei mă caută mai mult pe mine, sau eu pe ei. Mă simt atras și respins în egală măsură, de gravitatea lui Matei, cât și de cabotinismul lui Mișu. Matei e înclinat să ia totul în serios, cel puțin așa lăsa impresia, în timp ce Mișu e în stare să ia în derâdere lucrurile cele mai serioase.

Ce este prietenia?

Schematic vorbind ar fi o mână întinsă la nevoie, un umăr pe care să-ți așezi capul ca să plângi, o voce caldă care te întreabă ce mai faci, o inimă gata să bată și pentru tine, din când în când.

E mult, e puțin, e destul?

Mișu este vesel, Matei mai curând posac.

Mișu are o voioșie de trompeta, ceva nerușinat și haios care-l fac simpatic, de gașcă. Amator de chefuri, afemeiat, mai mult în vorbe decât în fapte, generos până la risipă, ne face tratații cu hot-dog-uri, hamburgeri și alte minunății ale fast-food-urilor, ne împrumută bani pe care uită să-i ceară înapoi.

Matei e mai tăcut cu un aer absent, dând impresia că din greșeală se află în mijlocul nostru, când ar trebui să fie altundeva, departe de grijile în care ne sufocăm noi cu lecții, teze, extemporale.

E greu de spus ce avem toți trei în comun. Poate interesul pentru sport. Dezbatem cu aprindere scorurile meciurilor de fotbal, ne certăm

pentru deciziile arbitrilor, dar supărările noastre sunt lipsite de durată ca și de gravitate.

Pe Matei îl interesează mai mult tenisul, fotbalul preferă să-l urmărească la televizor, la fel ca mine.

Mișu în schimb se duce pe stadion. Vrea să vadă însă mai mult majoretele, în special pe una din clasa noastră, după care i s-au aprins călcâiele. Asta nu-l împiedică să ia parte la bătăliile cu fanii echipelor adverse, alegându-se adesea cu o falcă umflată sau cu un ochi vânăt, dar și cu un repertoriu îmbogățit de folclor versificat de stadion.

*
* *

Azi, Mișu l-a întrebat pe Matei de ce se droghează. Eram și eu de față.

- Dacă vrei, s-a oferit el, pot să vă fac și vouă rost de câte o doză sau o linie.

Dar noi n-am vrut.

Refuzul nostru l-a înfuriat.

- Aha! Voi faceți parte din tagma înțelepților care se tem de urmări, dar sper că nu și din cea a altruiștilor sublimi, chinuiți de grija stupidă a salvării aproapelui. N-o să vă apucați acum să-mi țineți prelegeri, sau să-mi daruiți broșuri anti-drog?!

Vehemența tonului mă amuțise, amuțise și Mișu, gata cum e el să facă haz de orice, chiar și când n-are de ce.

*
* *

Matei este un băiat deosebit. Stârnește mai mult invidie decât admirație cu înzestrarea lui pentru învățătură, cu notele mari pe care le obține fără efort, cu mintea lui pătrunzătoare și darul argumentației. Puțini se încumetă să-i țină piept.

Are cunoștințe care le depășesc cu mult pe ale mele.

Am învățat de la el o mulțime de lucruri în materie de pictură și muzică.

Ce să văd într-un tablou, de ce să-mi placă Bach. Mă invită la concerte și la el acasă ca să ascultăm CD-uri cu muzică clasică.

Ca să ajung în camera lui trebuie să trec printr-un hol cu aspect muzeal din cauza pereților acoperiți în întregime cu tablouri de artă colecționate de tatăl lui; pătrund apoi într-un living unde tronează un pian, la care nu a mai cântat nimeni de la moartea mamei lui. Luase și Matei lecții dar, le-a întrerupt în semn de doliu.

- Am fost foarte legat de mama mea, mi-a mărturisit el, și-i suport greu absența. Psihiatrul la care mă trimite tata ca să mă vindece pretinde că sufăr de un sindrom oedipian. Am coșmaruri, insomnii și deseori mă scol dimineața cu senzația că atunci am ieșit din pânțele mamei, speriat, aruncat într-un mediu necunoscut, străin, ostil. Mă simt pierdut, trăiesc atacul de panică al noului născut. Nu iau medicamentele prescrise de doctor, găsesc mai liniștitoare cocaina.

Obișnuit cu secretele frivole ale lui Mișu, nu mi-am dat seama cum să le primesc pe ale lui Matei. Nu știu ce așteaptă de la mine și nici dacă sunt prietenul de care are nevoie. Mă tem că nu.

Totuși, ce ne atrage unul spre celălalt? Cred că mai curând deosebirile decât asemănările.

Poate el are ceva ce mie îmi lipsește, sau eu am ceva ce-i lipsește lui. Ceva important.

*

* *

Mișu a fost primul care a intrat pe e-mail-ul meu, după ce tata mi-a cumpărat un computer ca să scape de gura mamei, deși a rămas convins că e un lucru mai mult dăunător decât folositor.

- De ce ai lipsit de la școală, derbedeule? A început el.
- Sunt gripat, am răspuns eu pe e-mail-ul lui.
- Și unde ți-ai depus osemintele?
- În camera mea unde e și computerul.

- Cum e camera ta?
- Plină de lucruri moarte, mobile, mochetă, cărți.
- Nu sălăsluiește afară de tine nici o vietate, un păianjen, un șoricel?

- Doar un țânțar de anul trecut pe care-l aud bâzâind noaptea.
- Dihania asta zevzeacă ar merita să-i dedici un poem. Literatura e plină de fluturi, libelule și gărgărițe. Ia spune-mi de ce scrii poezii, ca să dai gata fetele, sau râvnești la un loc de veci în istoria literaturii?

- Nici una, nici alta.
- Ascultă, băiețică, nu te plictisești?
- Nu, că navighez pe net.
- Mai bine pe chat, la agățat gagici. A propoz de gagici, știi ce mi-a zis Gina? Că sunt un „Fat-Frumos, dublat de un Păcală”. Ce părere ai? Crezi că mă place? O știi pe Gina din banca a doua de lângă fereastră.

- Micuța aia cu gura mare?
- Da, cântăreața, solista corului.

Cine n-o știe pe Gina, cu figura ei de șoricel speriat, cu fragilitatea ei de jucărie de sticlă, cu sacul ei veșnic plin de noutăți, zvonuri, bârfe.

- Să-ți zic una bună, începe ea de obicei, confiscându-ți atenția și auzul.

E zvăpăiată, pusă pe șotii, face pereche bună cu Mișu, relaxându-ne pe toți cu tonica lor neseriozitate. Amândoi sunt neîntrecuți în imitarea profesorilor și găsirea celor mai reușite porecle. Ei îl botezaseră pe dirigintele nostru, care ne e și profesor de istorie „Stiletu”.

*
* *

Dirigul este un tip uscățiv, deșirat și afișează într-adevăr un zâmbet viclean și ascuțit ca un stilet care abia așteaptă să fie muiat în otravă cuvintelor.

Se pare că noi îi oferim mai multe prilejuri de a ne detesta, decât de a ne aprecia, oricum el e hotărât să se ocupe de cele dintâi. Așa se face că ajutorul pedagogic pe care încearcă să ni-l dea , mai curând ne strivește decât ne susține.

Azi s-a plimbat printre șirurile de bănci, studiindu-ne ținuta. S-a oprit în dreptul Ginei, fixându-și privirile pe bluza ei cam decoltată și pe minijupă.

- E la modă o vestimentație redusă cât mai aproape de zero, constată el, supărător este, la cei mai mulți, nu că nu ascund mai nimic, dar că nu prea au ce arăta.

O lăsă pe biata fată roșie ca o sfeclă și se îndreptă spre catedră. De acolo mai aruncă spre ea o privire furișe și deschise catalogul.

- Mișule, Mișule, începu el, ascunzându-și sarcasmele sub o falsă bunăvoință, sper că n-ai să dai vina pe destin sau pe conspirația astrelor dacă vei rămâne repetent?! Cu notele pe care le ai nu vād alt deznodământ. Ești fără îndoială leneș, dar susțin unii că lenea ar fi „elixirul longevității”. În orice caz ai realizat performanța de a avea , nu numai cele mai proaste note, dar și cele mai multe absențe. Indiferența pe care însă o arăți nu pare deloc disputată de păreri de rău sau de fiorii vinovăției.

Dirigul când nu se ocupa de Mișu sau nu ne ținea prelegeri despre urmările neplăcute care urmează, de regulă, celor plăcute ale sexului neprotejat sau ale consumului de droguri, ne propune spre dezbatere teme de actualitate.

Ne dă câteodată subiecte de meditat pentru acasă, dar ne și ia prin surprindere cu întrebări de genul: „Ce este corupția, ce o favorizează, imperfecțiunea sistemului politico-economic sau imperfecțiunea ființei umane? Nu cumva întâlnirea dintre ele?” sau „Va lăsați vreodată copleșiți de grozăviile lumii în care trăiți? Va simțiți amenințați de nebunia și derutele ei, de pildă, când urmăriți la televizor imaginile de coșmar ale unui atac terorist?”.

Azi ne-a întrebat: ce este patriotismul, devotament sau datorie față de conglomeratul geografic, istoric, lingvistic, căruia avem fatalitatea să-i aparținem? Îl pune cumva globalizarea în pericol?

Ne-a ascultat, ca de obicei, amuzat și-și lua, din când în când, note într-un carnet. Cred că face colecție de „perle”.

După terminarea orei, Mișu s-a cocoțat pe catedră și maimuțărindu-l pe dirig ne-a dat ca temă de gândire pentru acasă – „Care a fost cea mai veche îndeletnicire sau practică a oamenilor: Violul sau prostituția”?

*
* *

De ce am impresia că-i înțeleg pe alții și-i pot defini mai bine decât pe mine însumi, sau doar mi se pare.

Eu mă simt alcătuit din fragmente disparate, un colaj confuz, mereu în căutare și nedumerire de mine însumi.

Nu înțeleg totdeauna de ce am reacționat într-un fel și nu în altul.

Bucăți întregi din mine nu se lasă descifrate, se sustrag căutarilor mele și rămân în întuneric cu toată strădania mea de a le scoate la lumină.

Poate pentru că așa cum spune un proverb chinez : „*locul cel mai întunecat din odaie se află sub piciorul lămpii*”.

*
* *

Am crezut întotdeauna că pe fete, pentru a le cuceri, trebuie să le ametești cu vorbe. Aveam pregătit în acest scop un carnet cu poezii, anecdote, citate.

Nimic mai fals, tot atât de fals ca și ideea ca bărbații trebuie să aibe măcar prima dată, inițiativa.

Când m-am dus acasă la colega mea Areta, nu mi-a trecut prin minte că o să obțin de la ea altceva decât caietul cu notițe promis.

Nici în cele mai îndrăznețe reverii erotice nu mi-aș fi închipuit că Areta o să mă ia de mână, o să mă ducă în camera ei, unde, fără nici un fel de pregătire o să-și deschie bluza lăsând sânii dezgoliți, ca apoi, după o grațioasă răsucire pe călcâie o să dea drumul fustei să alunece de-alungul coapselor, facând să apară fesele trandafirii.

Desfășura acest rapid ceremonial de striptease în tăcere. Nici nu avea nevoie de cuvinte dacă folosea limbajul corpului și sugestivul său mesaj vizual.

Am început și eu să mă dezbrac din mimetism, mi-am scos puloverul, pantalonii.

Acționam amândoi sub tirania imaginilor ca niște surdo-muți.

Când trupurile noastre s-au atins am devenit un binom perfect, suma emoțiilor și dorințelor noastre.

Trăiesc cu amintirea incredibilei zile de ieri, cu farmecul ei stăruind în mine ca rămășițele unui vis.

Nu încetez să mă minunez de ce mi s-a întâmplat.

Contemplan pierdut chipul ei zâmbitor din fotografia furată, la plecare, de pe etajera din hol.

*
* *

Cine e Areta?

Băieții spun ca e o „gagică bestială”.

Toți sunt atrași de ea , dar și puțin intimidați de statutul ei de VIP dobândit după obținerea medaliei de aur la o olimpiadă internațională de matematică, poate și de cel de fiică de diplomat, rafinată de călătoriile prin capitalele europene, unde și-a însoțit părinții.

Am fost cât se poate de surprins când am aflat despre legătura ei cu Matei.

Indecența ei de a continua să se culce cu amândoi fără ascunzișuri, dar și fără explicații, pune la grea încercare prietenia mea cu el. Despre ea încă nu știu ce să cred. Nedumerirea îmi temperează indignarea dar și entuziasmul începutului.

Am nevoie de o discuție de lămurire cu amândoi.

*
* *

Azi am plecat de la liceu împreună cu Matei, aveam același drum și ne-am hotărât să-l facem pe jos. Ninsese cu o zi înainte și zăpada scârțâia sub pașii noștri. El tăcea și eu nu găseam nimic destul de strălucit cu care să încep. M-am oprit în cele din urmă la o ipoteză.

- Poate ne iubește pe amândoi și îi este greu să aleagă.
- Nu ne iubește, a răspuns el sec. Termină cu scenariile astea tâmpite de telenovelă. Suntem aleșii sexului, nu ai inimii ei. Mie mi-e de ajuns.
- Mie nu!
- De ce?
- Pentru că o iubesc.

- Aiurea! Tânjești după fundul ei și crezi că o iubești.
- Ești vulgar!
- E mirajul dorinței, ca să mă exprim poetic, pe gustul tău.
- Nu te mai osteni.
- Ascultă! Ești cumva gelos?
- Sunt!
- Nu ești, pentru că dacă ai fi n-ai sta atât de liniștit de vorbă cu mine ci mi-ai muta fălcile din loc. Don't worry, be happy, nu vom ajunge la rezolvări shakespeariene, nu vom deveni rivali, vom rămâne parteneri și amândoi supușii acestei zeițe de gheață.

Se opri din mers , oferindu-mi cea mai favorabilă poziție ca să-i aplic o directă în barbie, ceea ce am și făcut.

Luat prin surprindere s-a dezechilibrat și a căzut. L-am lăsat îngropat într-un troian de zăpadă și mi-am văzut de drum.

Am simțit că acesta e modul cel mai necesar și corect de a pune punct dialogului nostru.

*
* *

Eram nerăbdător să stau de vorba și cu Areta, deși nu știam prea bine cum.

În definitiv ce simt pentru ea este iubire, sau doar ceva ce seamănă a iubire?! Tot ce știu despre această sublimă stare emoțională este din literatură, dar literatura face lucrurile să pară altfel decât sunt în realitate.

Azi am reușit să fiu singur cu ea într-o scurtă recreație și am întrebat-o.

- Faci și tu parte din tagma celor ce cred că iubirea este ceva depășit, ridicol, dacă nu cumva la fel de dăunătoare ca fumatul, beția sau patima jocurilor de noroc.

- Nu știu cât e de dăunătoare, sigură sunt doar că nu durează.
- De ce crezi că nu durează?
- Probabil pentru că ne atașăm de însușiri care dispar repede, cum ar fi, tinerețea și frumusețea.
- Totuși sunt și alte însușiri care ne atrag la cineva.

- Fără îndoială.
- Pe tine de pildă, ce te atrage la Matei?
- Matei are ceva înduioșător, o tristețe de om înfrânt, un pesimism fundamental.
- Și eu?
- Tu ești opusul lui.
- Adică?
- Tu ești plin de încredere în oameni, în viață, chiar și fără temei, în fine un optimist.
- Optimist din naivitate?
- Cred că mai mult din vitalitate, mi-a răspuns ea zâmbind cu îngăduință, vino săptămâna viitoare pe la mine. Părinții mei sunt plecați din București. Te chem eu.

Soneria anunțase sfârșitul recreației și ea se îndreptă grăbită spre clasă.

Nu știu cât de optimist sunt eu, dar mă tem că ea e genul de fată care o să-mi pună „optimismul” la grele încercări.

*
* *

Trecuse o săptămâna și Areta nu mă chemase. Aflasem că Matei fusese între timp la ea și când în fine m-a invitat și pe mine, m-am dus hotărât să fac pe amantul latin, gelos, ultimativ, s-o forțez să aleagă între noi doi. Repetasem în oglindă tonul și gestică.

- Este Matei un ibovnic mai priceput decât mine? Am atacat eu problema cu voită grosolanie.

- La fel de nepriceput, dacă vrei să afli cu tot dinadinsul, mi-a răspuns ea fără să stea pe gânduri.

Jignit în virilitatea mea și dintr-o dată solidar cu Matei în descalificarea noastră comună, m-am simțit obligat să iau cuvântul în numele amândouora.

- Atunci ce naiba suntem noi pentru tine?
- Asta vreau și eu să descopar.
- Faci experiențe cu noi și sigur ne dai calificative.

- Nu vouă, ci mie. Eu pe mine vreau să mă cunosc.
- Nu înțeleg.
- O să încerc să-ți explic. Am citit într-o carte de specialitate că există în tainele sexului nostru femeiesc un fascicul nervos numit „punctul G” prin presiunea căreia se obține un orgasm specific feminin, mult superior celui clitoridian, ceva între agonie și extaz.

- Și vrei să-l afli cu ajutorul nostru?
- Da! Vreau să aflu la ce folosesc bărbații, răspunse ea râzând provocator.

Mă înfuriase insolența ei și am plecat fugind pe scări și trântind cu zgomot ușa de la intrare, gest care răspundea perfect nevoii mele de violență din acel moment.

Ajuns acasă, după ce m-am liniștit am început să reflectez. Am tras în cele din urmă concluzia că actualele mele cunoștințe despre femei sunt destul de sumare și că este cazul să le îmbogățesc.

La urma urmei nu puteam s-o condamn pe Areta pentru interesul ei față de sexualitate. La vârsta noastră alfabetizarea erotică se află pe primul plan. Găseam chiar în curiozitatea ei mai multă candoare decât perversitate.

Noi băieții care ne masturbăm, încercăm, o vreme, spaima actului sexual cu femeile, teama de a eșua cu ele ceea ce reușim să facem doar singuri.

Pesemne ceva asemănător se petrece și cu ele, când trec de la o etapă la alta și sunt decepționate.

Trupul meu e înclinat să se lase condus de propria plăcere, fără a se preocupa de al femeii. Fiecare bărbat e un violator, dacă urmează numai legea dorinței sale.

O voi accepta pe Areta cu falsele sau adevăratele ei candori, incertitudini și panici, mă voi supune exigențelor ei, considerându-le strigăte de ajutor.

Partea proastă va fi că mă voi simți cu ea ca la un examen, dând probe eliminatorii.

Amețit de nerăbdarea de a o îmbrățișa voi trăi, până la întâlnirea următoare, teama că nu corespund, că nu voi putea să o fac să încerce plăcerea aceea violentă a femeilor din filmele de televiziune interzise

minorilor sub doisprezece ani, care țipă, gem, se zvârcolesc între „agonie și extaz”.

I-am telefonat Aretei ca să-mi cer scuze pentru purtarea mea. M-a iertat înțelegând că fusesem șocat de dezvăluirile ei.

*
* *

Am încercat să mă împac și cu Matei.

Îmi venea greu să rup prietenia cu el, deși nu îmi era ușor nici să o mențin.

- Matei, știi... îmi pare rău pentru pumnul ăla...
- Nu sunt supărat. Reacția ta era de așteptat, într-un fel chiar eu am provocat-o.
- Problema e că Areta ...
- Areta e o gagică super, dar are o inimă rece. Pentru ea bărbații sunt simple instrumente de investigație erotică.
- Parcă erai mulțumit de rolul ăsta
- Eram, până am cunoscut, în afara școlii altă gagică
- Mai frumoasă?
- Nu mai frumoasă, dar care e îndrăgostită de mine și asta face legătura noastră mai puțin zoologică. O să mă fixez la ea.
- Pe bune?
- Pe bune!
- Renunți la Areta fără regrete?
- Fără.

Am fost atât de plăcut surprins la aflarea acestei vești, încât m-am lăsat purtat de un val de încredere, speranță și energie nouă, ca în urma unei victorii, a unei bătălii câștigate.

*
* *

Seara trecută am fost la Areta „cea cu inima rece”, dar poate că nu e rece, ci numai bine ascunsă, pentru că e lesne de rănit.

Ningea liniștit cu fulgi mari și ea mă aștepta în grădina din spatele casei.

Ne-am bătut cu zăpadă și am fost atât de copilarește fericit.

Nici ea nu părea să-l regrete pe Matei.

- Eu n-am aflat încă ce vreau de la un bărbat, mi-a spus ea, Matei în schimb știe ce așteaptă de la o femeie.

- Ce așteaptă? Am întrebat-o eu curios...

- Minciuni iscusite și consolatoare de dragoste, răspunse ea, cu vădită dezaprobare. Sper să le obțină de la noua lui cucerire.

*
* *

Areta știe să ceară și să ia. Are ceva decis, ferm în atitudine, care-mi înfrânge reticențele și ezitățile. Așa că mă las antrenat în noi și ciudate experiențe erotice târât de febra curiozității ei, prin care nu știu dacă urmărește să-și cunoască sau să-și depășească limitele.

Dar indiferent ce răspunsuri încearcă să afle, eu sunt prostește fericit că le caută în brațele mele.

Am intrat în vacanță de iarnă!

Pot să mă relaxez.

Fără școală, fără lecții, ziua de mâine nu va mai fi o somație.

Areta face Crăciunul la niște rude în provincie dar n-am să mă lamentez, am să urmăresc în reluare la televizor filmul american „Pretty woman”, a cărei interpreta principală, Julia Roberts, seamănă atât de mult cu ea. Poartă aceeași zulfuri aurii, care fac aerul să vibreze în jur, are același surâs larg, liniștit și desfășoară aceeași grație nepăsătoare când își arată picioarele nesfârșite și perfecte.

*
* *

Am așteptat Anul Nou în Piața Revoluției împreună cu Areta, Mișu, Gina și Matei cu noua lui gagică. Aveam provizii câteva sanvișuri, o sticlă de vodcă și două de șampanie.

Era mult mai plăcut sub cerul liber decât într-un spațiu închis.

Am asistat la spectacolul de sunet și lumină cu jocuri de artificii, petarde și muzica formațiilor muzicale care s-au succedat pe podium.

Ne-am clătinat în ritmul lor sincopat, dizvolvați în mulțimea fără identitate, cuprinși de același extaz melodic, cu mâinile ridicate spre cer ca într-o invocație colectivă.

La un moment dat, Areta și-a pierdut o mănușă și și-a vârât mâna înghețată în buzunarul hainei mele ca s-o încălzească. I-am cuprins umerii și ea s-a lipit de mine, tandră, caldă, cum n-o simțisem niciodată până atunci.

Dacă ni s-ar da posibilitatea să re trăim cele mai fericite clipe din viața noastră, eu le-aș fi ales pe acestea.

Ce păcat că sunt de unică folosință!

*
* *

M-a intrigat faptul că nu știu mai nimic despre fata asta, nu-i cunosc nici copilăria, nici relațiile cu părinții, nici cine a fost primul ei amant, am aflat doar că a purtat aparat dentar când era mică.

Nu-i place să vorbească despre sine. Are o pudoare înghețată a sufletului, care contrastează cu cea răzvrătită a trupului.

- Tu nu-mi faci niciodată confidențe dar mă lași pe mine să fac risipă, i-am reproșat eu aproape furios, ieri la despărțire.

- Mi-a spus Matei că ții un jurnal. Adevărat?

- Adevărat, dar nu i l-am arătat...

- Mie însă o să mi-l arăți, nu-i așa?

- N-o să ți-l arăt nici ție!

- Uite cine pretinde că face risipă de confidențe.

- Un jurnal este altceva...

- Probabil este o falsă necesitate, cum a fost și pentru mine în primii ani de liceu, când țineam unul aproape zilnic. Treceam în el toate supărările, credeam că așa o să scap de ele.

*
* *

Mi-e greu să cred că mai sunt și altceva pentru Areta decât docilul ei partener de jocuri erotice. Relația noastră rămâne în aceste condiții limitate, o făgăduință destul de incertă.

Pentru mine, care sunt o fire geloasă, posibilitatea apariției unui nou rival e un motiv permanent de îngrijorare. Trufia independenței ei întreține și sporește această nesiguranță.

Faptul că nu am temeiuri reale pentru gelozia mea nu mă împiedică să scornesc altele imaginare. Suspectez în orice coleg un potențial potrivnic. Este de ajuns ca ea să acorde vreunui o cât de mică atenție și mă pomenesc făurind năstrușnice scenarii de înlăturare a lui.

Habar n-am de ce întrețin acest zbucium nefolositor și ridicol care-mi alungă somnul și liniștea.

*
* *

Stăteam amândoi, în toropeala asfințitului, răsturnați peste așternuturile răvășite.

- Te-am visat toată noaptea, i-am spus eu, în timp ce răsuceam pe degete suvițele cârlioțate ale părului ei revărsat pe pernă.

- Ce crezi că sunt visele? m-a întrebat ea.
- Partea nevăzută, ascunsă, haotică a ființei noastre.
- Cea adevărată, nefalsificată?
- Nu prea văd cum am putea falsifica partea asta din noi.
- Dar ce să facem când ia forma infricoșătoare a unui coșmar?
- Ai coșmare?

- Tu n-ai?
- Nu mai am din copilărie.
- Eu am!
- Ce fel de coșmare?
- De fapt, unul singur în care alerg pe o câmpie aridă, un fel de stepă.
- De ce alergi?
- Vreau să scap de o arătare mitologică, jumătate om, jumătate animal.
- Un fel de centaur?
- Da. El mă fugărește dar nu reușește să mă ajungă decât în clipa în care în fața mea apare un zid uriaș. Bat cu pumnii în el, dar nu se dă la o parte. Îmi dau seama că nu mai am nici o scăpare și mă prăbușesc tocmai când monstrul e gata să mă înșface.
- Și? întreb eu cu nerăbdare.
- Și mă trezesc cu răsuflarea tăiată.
- Un adevărat thriller! Cred că vezi prea multe filme de groază. În definitiv de cine fugi, de cine ți-e teamă?
- Poate de mine însămi.

*
* *

Nici nu știu când a venit vacanța de Paști. Areta e plecată într-o excursie în străinătate.

Privesc pe fereastră strada fără zapada care-i ascundea rănilor (găurile din asfalt, trotuarul denivelat), apărând în toată trista ei urâtenie.

Am nostalgia zăpezii, a iernii de care mă leagă cele mai frumoase amintiri cu Areta. Nici nu mi-o pot imagina pe „Zeița de gheață” cum îi spunea Matei în peisajul altui anotimp.

Matei m-a căutat la telefon. Mi-a vorbit tot timpul despre Cioran, care îl pasionează în ultimul timp. L-am ascultat distrat, atent mai mult la

răpăitul ploii pe acoperiș decât la sensurile și nonsensurile existenței sau la raporturile dintre nimic și veșnicie.

Un coleg care frecventează un ceneclu literar m-a invitat să ascult o dizertație despre „*spiritualitatea românească între mioritism și miticism caragealian*”.

Nu m-am dus.

Mișu m-a chemat la un bairam, dar eu n-am chef de petreceri simt nevoia să fiu singur.

Nevoie de tăcere sau de a asculta alte voci, pe cele înăbușite, interioare?

*
* *

Astăzi e ziua mea.

Tata nu va da „*nici un șfanț pentru zaiafet*”, o să-mi facă un cadou util teniși sau trening, iar mama o să-mi strecoare bani pe furiș ca să-mi duc prietenii la o pizza. Din aceste motiv refuz să merg la aniversările colegilor. Mă simt prost că nu le pot întoarce, la rândul meu invitația.

Am fost totuși la Matei, la Mișu și la Areta.

La Matei s-au servit icre negre, somon și băuturi scumpe. Am fumat marijuana și m-am ales a doua zi cu o durere cumplită de cap.

La Areta am gustat delicatessurile unui bufet rece, m-am amețit cu șampanie și am dansat împreună în ritmul ultimelor hituri muzicale acoperiți de confetti, înfășurați în serpentine.

La Mișu am băut țuică fiartă aseasonată cu șoric și toba de casă, am dansat perinița, am jucat bâza, și am ascultat muzică lăutărească.

Mișu la beție nu e niciodată violent. Alcoolul stimulează doar latura lui cea bună, veselia, care la el înseamnă pofta de a râde de el și de ceilalți.

În seara aceea ținta preferată a glumelor lui a fost obsesia Ginei de a-și afla viitorul în horoscoape și cărțile de tarot ale ghicitoarelor, dovedind o frenezie a curiozității întrecută doar de cea a credulității. A imaginat chiar o scenetă hazlie cu ea căutându-și ursitul în globul de cristal.

I-am lăsat pe amândoi bine chercheliți, fredonând manele.

Mă întreb dacă sunt petrecerile un prilej de a-i apropia pe oameni, sau, din contra de a-i îndepărta unii de alții după ce mănâncă, beau în exces, își creează o veselie artificială, spun prostii, fac pe grozavii, deseori se ceartă și chiar dacă nu se bat sau nu sparg vasele, până și cei mai cumpatați se simt prost a doua zi.

Tata, de exemplu, nu pierde niciodată prilejul de a strica buna dispoziție generală ciondănindu-se cu fratele mamei, de fiecare dată când suntem invitați la ziua lui sau cu altă ocazie sărbătorească.

Motivul disputei este invariabil același: Ion Antonescu. Pentru tata mareșalul este un „erou-martir al neamului”, în timp ce pentru unchiul, care a cunoscut mizeriile frontului și ale prizonieratului în URSS, el a fost o „pacoste națională”.

Nu înțeleg de ce nu reușesc niciodată să evite discuțiile pe această temă ba chiar, am impresia, le provoacă dinadins ca și cum o legătură ciudată și necesară se stabilește astfel între ei.

*
* *

Stiletu l-a prins azi pe Mișu cu lecția neînvățată.

- Mă întreb de ce nu ți-o fi placând tie istoria, mai Mișule?!
- Are prea multe războaie, dom'profesor, se tângui Mișu...
- Asta era, care va să zică, se dumiri profesorul mimând înduioșarea. Să știi că nu ești singurul nemulțumit. Scriitorii, de pildă, afirmă că *„istoria e o lume moartă, plină numai de statui și morminte”*, pacifiștii o consideră o *„arhivă de crime”*, istoricii pretind însă că *„o lume fără războaie ar fi o lume fără istorie”*. Sunt convins că ar fi pe placul tău Mișule!

Spre norocul prietenului meu, proful s-a lansat toată ora într-o disertație privind schimbarea concepției asupra războaielor de cotropire, în lungul drum de la Napoleon la Hitler, de la Waterloo la Hiroshima, de la cuceritorii carismatici la criminalii de razboi.

A fost o expunere frumoasă ieșită din chingile manualului.

*
* *

Cine sunt eu?

Îi spuneam Aretei că tata găsește că sunt „*băiat bun, când nu sunt rău*”.

- Nu ești nici bun, nici rău, nici dificil, nici complicat, mi-a zis ea, ca și cum i-ar fi fost mai ușor să mă caracterizeze prin ceea ce nu eram.

După mama aș fi „*copil cuminte, dar cu capul în nori*”.

Dirigul mă considera „*un tânăr dotat, cu rezultate școlare bune, dar sub posibilități. Trece prin crize ale vârstei!*”

Băieții din găștile în care refuz să intru mă disprețuiesc ca pe un „*găgăuță fără boașe*”.

Nu știu cum mă vede Matei, el îmbrățișând convingerea că „*nimeni nu cunoaște pe nimeni*”.

În fine Mișu crede că sunt „*băiat de comitet*”.

Poate că toți au dreptate sau toți se înșală.

Existăm, vrem nu vrem, pentru alții în definițiile în care ne încadrează, în etichetele pe care ni le pun.

Dar cât de tare ne influențează sau derutează părerile altora, când n-avem destule certitudini despre noi înșine?

*
* *

- Trebuie să ne întâlnim mai rar, în afara școlii, că avem mult de învățat, mi-a spus Areta, fata asta rece și rațională de care sunt legat printr-un atașament mai sentimental decât poate ea îngădui sau suporta .

Era o propunere prea rezonabilă pentru a fi respinsă, dar și greu de acceptat să o vad numai la ore, în recreații și să mă defulez strecurându-i bilețele pe sub bancă.

„*Nu-l lăsa să moară de dor pe supporterul tău credincios*”, i-am scris eu pe o foaie de caiet.

„Cred că se abuzează de cuvântul ăsta”, mi-a răspuns ea pe dosul foii, „prea se moare ușor de sete, de foame, de răs, de necaz, de curiozitate, până și de plictiseală”.

*
* *

Observasem în ultima vreme că Mișu devenise melancolic, ne evita, căutând numai compania Ginei. Chiuleau împreună de la ore sfidând amenințarea exmatriculării, poate a repetenției, vagabondând prin parcuri, cofetării sau cinematografe.

- Sunt complet desprinși de lume, constată Areta.
- Închiși în cercul magic al iubirii lor.
- Iubirea nu are nimic magic, m-a asigurat ea, ultimele cercetări științifice au descoperit că este o substanță numită dopamină, pe care o eliberează creierul nostru când suntem atrași de altă persoană și are efectul de drog al cocainei, creând dependență.
- Cât de brutal spulberă știința frumusețea marilor mistere ale lumii, am oftat eu...
- Spulberă falsele ei mistere, a precizat ea ușor iritată.

*
* *

Trecuse insuportabil de multă vreme de când Areta nu mă mai chemase la ea acasă așa că m-am hotărât să mă duc nechemat, fie ce o fi!

Am stat, nu știu cât timp, lipit ca un gândac de zidul curții din fața vilei în care locuia. N-am mai sunat cum avusesem de gând, îmi pierise curajul.

Se făcuse târziu, cred că trecuse de miezul nopții și razele lunii îmi trădau prezența. Auzeam dispărând în departare palpitul orașului. Lumina din dormitorul părinților ei se stinsese și după puțin timp și cea din camera Aretei.

Un val de descurajare mă cuprinsese odată cu răcoarea nopții.
Era o prostie și nebunie ce făceam.

Citiseam nu știu unde că „*a te purta nebunește este uneori singurul lucru chibzuit sau înțelept*”. Gândul stăruia în mintea mea ca un îndemn, un lătrat de câine din vecinătate venea și el ca o aprobare.

Cu ochii închiși așteptam, nici eu nu știu ce.

Să se uite Areta pe fereastră, să mă vadă, și mai ce? Să coboare, să mă strige? Dar dacă n-o să se uite și o să se culce? O să stau în stradă toată noaptea?

- Ce cauți aici, nebunule? Aud deodată glasul ei. Când am deschis ochii am văzut-o lângă mine cu pardesiul pus peste camașă de noapte. Am privit-o lung, ca să mă conving că e ea în carne și oase, nu un produs al închipuirii mele. Ca să fiu mai sigur am luat-o în brațe.

- Cum spuneai, am întrebat-o, că se cheamă substanța produsă de creierul nostru când suntem atrași de cineva?

- Dopamina.

- Ei bine, mă aflu aici pentru că mi-a crescut nivelul dopaminei și sunt îngrijorat. Crezi că dacă are efect de drog mi-ar putea fi fatală?

- Urcă la mine, zăpăcitule! Mi-a spus ea înveselită.

Ne-am strecurat înăuntru hoțeste, ajutați de moliciunea mochetei din hol, care înghițea complice zgomotul pașilor noștri. Nu fusesem la ea niciodată când părinții ei erau acasă și teama că ne-ar putea surprinde dădea întâlnirii noastre o nota neliniștitoare.

Ne-am prelins ca niște șopârle în așternutul calduț, după ce am dat pe gât mai multe dușci de vodcă.

Sustrăsesem o sticlă din barul tatălui ei.

Am rămas o vreme îmbrățișați sub pătura ușoară de vară ascultându-ne bătăile inimii și ritmul respirației, apoi mâinile mele au început să alunece pe câțifeaua pielii ei.

Cred că băusem prea mult, că aveam foc în vine și o îndârjire posesivă, care creștea violentă, de necontrolat, de neînfrânat. Nu mai fusesem până atunci răvășit de o dorință atât de aprigă, de sălbatecă. Areta mi s-a părut la început puțin încordată, dar s-a destins lăsându-se în voia mea.

Am atins în noaptea aceea o culme a plăcerii de neimaginat aproape de nesuportat.

Eram prea buimac la plecare, ca să înțeleg de ce mi-a spus că nu vrea să mai aibă niciodată de-a face cu mine. Mi-am amintit amenințarea

ei abia a doua zi când nu mai eram sub influența alcoolului și performanța mea erotică încetase să mă mai încânte.

Am încercat să trec din registrul meu de percepție, în al ei, ca să înțeleg cu ce o supărasem, dar nu am reușit.

*
* *

Azi, la școală, Areta avea o cută mânioasă între sprâncene când privirea ei o întâlnea pe a mea. A refuzat să-mi vorbească. Tăcerea ei era mai greu de suportat decât orice acuzație. Găseam că e o formă de cruzime nemeritată.

Încercam să derulez în minte filmul nopții trecute, dar imaginile apăreau șterse și întunecate. Am fost brutal, am rănit-o?

Stăteam în banca mea derutat de asaltul acestor întrebări. Memoria nu mă ajuta, dar aveam cumplita bănuială că săvarșisem ceva grav de care nu-mi dădeam seama.

Ne aflam la ora de dirigenție și Stiletul voia să afle „care credem noi că este cea mai mare amenințare la siguranța omenirii: încălzirea globală a planetei, atacurile terorismului internațional sau stadiul primitiv în care au rămas relațiile interumane în rezolvarea crizelor?”

Ce-mi pasă mie de omenire? Ea a fost întotdeauna amenințată de tot felul de pericole.

Pentru mine cea mai mare amenințare era răceala Aretei, refuzul ei de comunicare. Ideea că am pierdut-o mă înnebunea și apropiatul sfârșit de an școlar se anunța ca sfârșitul lumii.

*
* *

Ieri a avut loc petrecerea de despărțire. Organizatorii s-au străduit să facă o agapă „beton”. Sala de sport devenise un spațiu de destindere sărbătorească, amenajat cu mese, scaune și decoruri florale. Am purtat în

stil american togi închiriate. Eram toți puțin stingheriți în costumele alea, eu unul mă simțeam de-a dreptul caraghios.

Dirigul ne-a dăruit ultimul său discurs.

„Noi, dascălii vârstnici, facem parte dintr-o generație acuzată că nu se simte destul de vinovată față de trecutul ei comunist. Trecutul ăsta ne aparține doar nouă, voi nu i-ați simțit nici apăsarea, nici cruzimea și credeți pe bune dreptate că nu aveți, nici obligații nici răspunderi față de el.

Voi creșteți într-o epocă de liberalizare a moravurilor, dar și a năravurilor, o lume nouă, care e încă destul de veche interesată mai mult de materie decât de spirit, mai mult de plăceri decât de chemarea datoriei și așteptați ca să-și țină promisiunile față de voi.

O să vreți să vă îmbogățiți pentru că este în spiritul pragmatic al vremurilor în care trăim. Avere rezolvă multe probleme, dar și creează destule. Sper ca necinstea să nu vă fie sfetnic.

Vă urez să aveți parte de noroc, dar vă recomand să nu va bazați numai pe el.

Încercați să fiți fericiți, îndrăzniți să visați, dar nu lăsați visele să îmbătrânească înaintea voastră.

Doresc și sper să faceți din lumea pe care ați moștenit-o una mai bună, măcar să vă străduiți.”

N-am reușit să mă apropiu de Areta toată seara. M-a evitat sistematic și ostentativ.

Trebuia să accept că jocul nostru se terminase tot atât de brusc precum debutase, și m-a găsit tot atât de nepregătit și derutat ca la început.

- Nu-i decât o criză de continuitate. Te-ai învățat cu ea și va trebui să te dezveți, încerca să mă îmbărbăteze Matei. Vin examenele, o să te concentrezi asupra lor și o să-ți treacă.

- N-o să-mi treacă!

- Ba da! Ai să vezi. Areta va fi un episod închis, pierdut în propriul său vid.

M-am lăsat antrenat de Mișu, am băut, m-am amețit atât cât să pot lua parte la veselia generală, am dansat cu profesoarele și am cântat cu toți în cor șlagăre din albumul formației muzicale „Vama Veche”:

„Am să-mi trag un glonț în cap

Și-am să-mi fac o gaură

Ca să văd lumea prin ea,

Într-o altă aură.”

În febra stinsă a sfârșitului de petrecere am făcut fotografii de grup, pe dosul cărora am trecut sloganuri de despărțire:

„Să nu facem din greșeli reguli” – Areta

„Dacă nu putem să schimbăm sau să zguduim lumea s-o lasăm așa cum e” – Matei

„Să nu uităm decât ce trebuie uitat” – Mișu

„Numai iubirea aduce fericirea” – Gina

Se încheiase un ciclu din viața noastră. Îi vedeam pe profesori pentru ultima dată. Curând vor deveni simple amintiri, dar nu de șters. Cu puține excepții dascălii noștri au fost destul de marginiți, *„birocrați ai catedrei”, „înțelepți ai clișeeleor”* cum le spune Matei, n-au știut să ne stimuleze plăcerea de a învăța, doar teama de note rele.

N-am avut profesori, am avut manuale.

Un manual te poate face mai informat, dar nu mai bun. Asta cred că ar fi fost rolul profesorilor pe care nu i-am avut.

*
* *

I-am dat telefon Aretei, mai multe zile la rând, dar ea recunoscându-mi vocea a închis de fiecare dată.

- Spune-mi ce vrei? M-a întrebat în cele din urmă plictisită de insistențele mele.

- Nu crezi că m-ai pedepsit destul?

- Poate că da.

- Areta, nu știu ce s-a întâmplat în ultima noastră noapte? Cu ce ți-am greșit?

- Chiar nu-ți amintești? Erai atât de beat?

- Mă tem că da...

- Ai fost îngrozitor, cumplit, întruchiparea perfectă a monstrului din coșmarul meu...

- Jumătate om, jumătate bestie?

- Sută la sută bestie.

- De ce nu te-ai împotrivit?

- Nu știu, doream să încetezi și în același timp să continui, cuprinsă de frică, dar și de un soi de fascinație a supunerii. În noaptea aceea am suferit o brutală și dureroasă dezamăgire, încă nu știu dacă este legată de mine, de tine sau de actul sexual propriu-zis.

- Areta, vreau să te văd...

- Poate după Bac.

Niciodată n-am simțit-o mai departe de mine, mai inaccesibila, mai de neînțeles.

*
* *

Azi după Bac, Areta m-a anunțat cu tonul indiferent al unei știriste de televiziune:

- Plec în vacanță la unchiul meu din Florida. Am obținut o bursă de studii în SUA la Princeton și s-ar putea să nu mă mai întorc.

O ascultam paralizat de șocul noutății.

Ochii ei aveau răceala unor țevi de pușcă îndreptate spre mine.

Pleca și mă lăsa în pustiul necuprins al unei iubiri neîmpărtășite.

N-am destulă furie ca s-o pot urî.

Ura îți dă energie, disperarea te anihilează.

Oare ura poate atinge cotele alarmante de intensitate ale dragostei? Cât de asemănătoare pot fi în excesele lor? Este ura în stare să transforme chinul în voluptate sau veninul în leac, așa cum pretind scriitorii?

*
* *

Sufăr și fac exerciții de rezistență.

Îmi dau seama că scrisul nu este o terapie potrivită pentru mine, n-ar face decât să răscrolească și reactualizeze dureri pe care le vreau definitiv uitate.

Întrerup acest jurnal.

Simt că numai așa pot face trecutul să devină inofensiv, lasându-l să rămână în trecut.

*
* *

Am dat întâmplător peste acest jurnal încheiat la terminarea liceului. L-am recitit cu sentimentul ciudat că nu-mi aparține.

Îl voi păstra totuși deși am avut impulsul să-l distrug așa cum am făcut cu carnetul de poezii.

Curios, cum o supărare (pierderea lui Rex) m-a îndrăznit să-l încep, și tot o supărare (pierderea Aretei) m-a împiedicat să-l continui.

Se vede că nu totdeauna aceleași cauze produc aceleași efecte.

Treceam atunci prin incertitudinile vârstei, supus testelor dureroase ale primei iubiri.

Scrisul răspundea nevoii mele de a înțelege ce mi se întâmplă.

Am renunțat la râvna de a deveni literat. Mi-am schimbat viitorul, dar la anii aceia îmi puteam permite să aleg altul, mai pe potriva mea sau al timpului în care trăiesc.

Am optat pentru matematică și am absolvit Politehnica.

Literatura nu mă mai atrage ca odinioară, nu mă mai las sedus de trecătoarea frumusețe a cuvintelor, le găsesc sărace, imperfecte, deseori falsificând gândul. Am mai multă încredere în cifre, în recea lor exactitate.

Viața e un șir de despărțiri. M-am despărțit de colegii de liceu acum cinci ani, de curând și de cei din facultate.

Cred că datorez totuși acestui jurnal o încheiere.

Areta a rămas definitiv în SUA. Nu mi-a scris, nu m-a căutat, a dispărut fără urmă.

Gina nu a devenit cântăreață așa cum visa, nu a rezistat durității competiției din lumea show-bizului. A intrat în câteva formații muzicale, a făcut câteva turnee prin țară, dar a renunțat repede să mai bată la poarta succesului și a consacrării.

A alunecat pe făgașul oportunismelor familiale. S-a măritat cu Mișu, care s-a făcut băiat de treabă, s-a lăsat de băutură și a intrat în afaceri alături de tatăl său. Au deja doi copii.

Matei a urmat Politehnica în Germania. Când l-am revăzut într-o vacanță era fericit, întâlnise sufletul pereche, o pianistă, studentă la Conservator.

Mi-a arătat-o într-o fotografie și pretindea că seamăna cu mama lui. Găsise înlocuitoarea de care avea nevoie.

L-am reîntâlnit după câțiva ani. Era distrus. Pianista lui murise într-un accident rutier.

Predestinat să rămână orfan, am aflat nu după multă vreme, de la tatăl lui, ca s-a sinucis.

Jurnalul acesta încheie bilanțul suferințelor mele juvenile, tabloul principalelor pierderi în ordine cronologică: un câine, o iubită, un prieten, ființe pe care le credeam de neînlocuit.

Am împărțit cu ele o lume complet dispărută.

Acum, după ce am cunoscut alte femei, tipuri diferite de iubire, mi-am făcut noi prieteni și mi-am luat alt câine, aceste personaje mi se par atât de ireale, încât îmi vine să mă întreb, dacă au existat cu adevărat, dacă nu cumva le-am inventat.

AM FOST DUR CU TINE

Există în memoria mea legată de tata spații devastate de uitare, precum și spații invadate de aduceri aminte.

Ce le favorizează pe unele în defavoarea celorlalte, mi-e greu să știu acum, când asist la înmormântarea lui și o mulțime de vorbitori îi scot în evidență meritele.

Sunt de față magistrați și avocați, colegi ai tatei.

„N-a prețuit notorietatea mai mult decât demnitatea, nici succesul mai presus de respectul de sine și integritatea”, rostea un avocat pe care, îmi amintesc, tata îl considera „un profesionist al barei, convins că vorbele goale pot fi și de folos, nu numai de prisos”.

Tata era un portretist iscusit. Nu folosea vitriol, adică nu-și desfigura modelele, le scotea doar defectele în prim plan, cu tușe groase de sarcasm.

„Portretul e un fiu al maliției, nu al iubirii” – spune G. Călinescu.

A urmat la cuvânt un procuror pe care tata îl caracteriza ca pe „un incapabil ce face mai multe eforturi să pară capabil, decât i-ar trebui ca să devină cu adevărat”.

S-au ținut tot felul de cuvântări: *„delir de absurdități solemne”* cum le apreciasse mama.

Știu cât de mare era falsitatea regretelor confrăților tatei, pentru că el era respectat dar nu iubit, inspirând mai mult teamă decât simpatie. De ironia lui mușcătoare nu scăpase nimeni. Din cauza asta nici nu prea avea prieteni. „Prietenii sunt dușmani nedeclarați” spunea el. „Să ne respectăm dușmanii, cel puțin ei nu se prefac”.

Își crease o imagine publică de onorabilitate și seriozitate.

Era aprig, trufaș, susceptibil fără a fi însă vulnerabil.

Pledoariile care i-au adus faima le susținea cu o redutabilă inteligență speculativă, cu o ardoare rece, măsurată, tranșantă.

Parcă-l văd: înalt, impunător, sigur pe sine, când intra pe ușă, spațiul lăsa impresia bizară că se micșorează ca să facă loc uriașei lui fapturi.

Tata era pentru mine un fel de Gulliver și exercita asupra mea fascinația forței.

Furiile lui aveau ceva fabulos, infricoșător, stupefiant. Nesupunerea mea îl scotea din sărite și mă amenința „Nu mai ești copilul meu! Te dau la orfelinat.”

Mama le găsea și ea excesive cu atât mai mult, cu cât se întâmpla rar să fiu neascultătoare.

- Știu că mă dezaprobi, spunea el înfruntând privirea ei muștrătoare.

- Se vede că ai avut o zi grea la tribunal, îi oferea ea o scuză.

- Așa e. Azi totul mi-a mers pe dos. Sunt un adevărat teren minat.

- Dacă ești un pericol public, ia măsuri pentru protecția mediului înconjurător, îi recomanda mama cu ironie.

- Bine, o să pun plăcuțe avertizoare promitea el pe același ton.

- E de preferat, decât să-ți transformi proasta dispoziție în demonstrații pedagogice.

- Exasperări pedagogice.

- Exagerări.

Eram recunoscătoare mamei că-i abătea atenția în felul acesta și bucuroasă că tata se lasă prins în jocul ei.

Nu-l auzisem pe tata niciodată lăudându-mă, doar certându-mă.

„Laudele moleșesc”, declara el, ”numai nemulțumirea stimulează”.

Pe mine nemulțumirea lui metodică mă facea să-mi pierd speranța de a-i fi vreodată pe plac.

Nu mă iubea așa cum eram, dacă voia tot timpul să mă schimbe, să mă „îmbunătățească”. Nu era impresionat de notele mele bune, de talentele mele și nu mă lasă nici pe mine să fiu satisfăcută de ele.

„Automulțumirea, spunea el, e un prieten perfid, este izorul compromisurilor, al cedărilor, al stagnării. Nu trebuie lăsat copilul să se bucure de imperfecțiunile lui ci îndemnat, tot timpul să se corecteze, să se autoperfecționeze”.

- Adică să crească mai repede, să câștige o maturitate precocă, protesta mama, să treacă în galop peste stadiile lui firești de dezvoltare, ca mai târziu să-și transforme tinerețea în râvna de a îmbătrâni.

- Cât pot fi de prăpăstioși psihiatriiăștia profesioniști, se văicărea tata, ridicând mâinile spre cer, cu prefăcută disperare.

Consecvent principiilor lui, tata nu-mi lua niciodată apărarea în neînțelegerile mele cu profesoarele, în conflictele cu alți colegi, era de

păreră ca trebuie să mă descurc singură și când mama intervenea în favoarea mea, o întreba iritat:

- Când o să-i tai odată cordonul ombilical? Viața e o luptă. Ca să trăiești, trebuie mai întâi să supraviețuiești - completa el înverșunat.

Pentru luptă, tata îmi oferea un arsenal întreg, complet nepotrivit cu firea și cu vârsta mea.

Duritatea principiilor lui de viață mă făcea să-mi pierd încrederea în mine. Spre norocul meu, mama mă ajuta s-o redobândesc.

Cu mama comunicam fără inhibiții, cu ea distanța dintre generații se micșora până la dispariție, în schimb cu tata distanța creștea.

Rămâneam mereu corigentă la asprele lecții pe care mi le dadea.

După tata, viața era o cursă cu obstacole greu de trecut, cu mama devenea o aventură a cunoașterii, a descoperirii lumii.

De la ea am învățat să cercetez și să surprind fața nevăzută a sufletului omenesc, să aflu omul cel adevărat, cel ascuns, nu cel cenzurat de la suprafață și să descoar cât de mult se trădează cel adevărat, când crede că se ascunde.

Ea susținea o idee greu de acceptat de mine la vremea aceea, anume că tata era un fals dur, că poza în om puternic pentru a-și ascunde slăbiciunea.

Am crescut, totuși, dacă nu în cultul principiilor severe de viață și educație ale tatii, în orice caz inoculată cu ele.

Căpătasem convingerea că reușita în viață poate fi dobândită numai prin eforturi, că succesul dă totdeauna meritelor adevărate locul ce li se cuvine.

Devenisem ambițioasă, voiam să dovedesc, mai mult mie decât altora, că sunt capabilă.

Învățam să-mi domin teama de riscuri și eșecuri, să nu mă las descurajată de dificultăți.

Eram exigentă cu mine însămi, aveam o putere de muncă disciplinată, susținută de râvna perfecționării, însușiri pe care, fără îndoială, le datoram tatii.

De la el am învățat să-mi construiesc personalitatea, fiind el însuși un model, deși nu un idol.

Tata avea cultul exprimării corecte și era necruțător cu greșelile mele de vorbire.

Ironia lui mă făcea să sufăr mai tare decât severitatea principiilor.

- Vorbele au puterea pe care le-o dăm noi. Nu le lasă să te rănească, nu le da dreptul ăsta asupra ta, mă povățuia mama.

Cum să nu le dau, când tata mă făcuse de râs, într-o seară, față de invitații lui improvizând o pledoarie cu cuvinte din argoul meu școlăresc, clienta lui fiind o „gagică mișto” cu care soțul se purta „nasol” și nu-i dădea „lovele”.

Am fugit rușinată în camera mea, unde am izbucnit în lacrimi.

- Nu mai plânge, mi-a spus mama venind după mine. ăsta e limbajul vostru, înțeleg foarte bine. Colegii tăi ar crede că faci pe nebuna dacă nu l-ai folosi. Pe vremea mea era păsăreasca cu care îi înnebuneam pe ai mei.

- O știa și tata?

- Cred că da.

- Cum era?

După ce mama mi-a explicat în ce constă, m-am exersat puțin și mi-a trecut supărarea vorbind cu ea păsărește, ba chiar și cu invitații, după ce m-am întors în mijlocul lor.

Antrenați de mama au început toți, până și tata, „să se copilărească”, într-o asurzitoare veselie generală.

Tata iubea concizia și claritatea în vorbire.

„O trenă prea mare de adjective obosește substantivul”, îmi dădea el lecții. „Nu folosi prea multe metafore, nu încărca stilul ca pe un pom de Crăciun. Alege una singură, dă-i spațiu de respirație, nu le lăsa pe celelalte să o sufocă, elimină-le.”

El mi-a insuflat dragostea pentru literatură, „menirea căreia”, zicea el „este să dărâme zidurile dintre oameni, ca să construiască în locul lor poduri”.

A încurajat înclinația mea pentru scris, dar exercita o atât de dură cenzură asupra stângăciilor mele de formulare, inevitabile începuturilor, încât efectele au fost mai mult inhibitoare decât stimulatoare. Eram însă într-o mai mare măsură atrasă de desen.

O întrebasem pe mama dacă nu crede ca preferința mea pentru desen și pictură se explica prin faptul că tata, cu severitatea lui caustică, mă alunga din lumea cuvintelor în cea a imaginilor.

- E posibil, mi-a spus mama, să cauți un refugiu într-un domeniu unde el nu te poată controla, unde nu are destulă competență și autoritate.

M-am decis, după multe șovăiri, să mă înscriu la Institutul de Arte Plastice, nu la Filologie.

După absolvire m-am dedicat picturii pe sticlă.

- Ce faci tu e artă decorativă. Uite, tabloul ăsta parcă e un acvariu. Adevărata pictură e în ulei, a spus tata contrariat.

Deși pătruns de ideea că nu e artă veritabilă ce făceam eu, i-a plăcut prima mea expoziție, recunoscând ca straturile de sticla suprapuse dau adâncime și mister, mai mult ca uleiul.

Expoziția avusese succes.

- Nu te încrede în succes, m-a avertizat tata. Primul pe care îl nimicește el, e învingătorul.

Cu certitudine părinții mei nu ofereau un model de conviețuire, cel puțin nu pentru mine.

Nu erau tandri și drăgăstoși. E drept, nu lăsau impresia că ar exista între ei așteptări majore nesatisfăcute sau înșelate, dar nici că viața unuia ar fi condiționată de a celuilalt; totuși nu puteam renunța să cred că se iubeau.

O întrebasesm odată pe mama dacă tata i-a făcut declarații de dragoste.

- Mi-a făcut, dar semănau mai mult cu niște somații, ce-i drept foarte frumoase.

- Nu te-a dezamăgit niciodată?

- Nu cred că e capabil.

- De ce?

- Îi lipsește imprevizibilul.

- Sunteți atât de deosebiți, nu știu ce va ține laolaltă?

- Deosebirea nu-i împiedică pe oameni să fie uniți, atâta timp cât ele sunt acceptate și respectate.

- Chiar dacă nu există și înțelegerea lor? Insistam eu.

- Înțelegerea e recomandabilă, dar nu obligatorie, răspunse mama, cu surâsul ei cumpătat.

Din nimic nu reeșeau mai clar diferențele dintre ei, decât în felul în care se angajau în dispute.

Tata își exprima protestele și nemulțumirile totdeauna cu vehemență, mânat de temperamentul lui vulcanic.

Mama adopta diplomația tăcerilor, dar nu și a renunțărilor. Aștepta ca el să se potolească, pentru a-și exercita dreptul la replică.

Tata îi cunoștea tactică.

- Mă urmărești, pe tăcute, cu camera ascunsă a minții tale. Știu ce gândești: că sunt un farsor nevrotic.

- Văd că ești predispus la introspecții melancolice.

- Cunoscut textele tale, ai să spui că tot tărăboiul pe care-l fac îmi dă o falsă impresie de putere și autoritate.

- Adevărat îți dă un orgoliu fără temeii.

Oricât se străduia tata să ascundă, faptul ieșea la iveală, și observasem și eu, făcându-mă să mă tem mai puțin de el, că voința lui ceda ușor, se spărgea zgomotos și spectaculos, ca un val, de stânca voinței mamei.

El lăsa impresia că se impune, dar în realitate, mama îl domina cu firea ei calmă, blândă, cu suplețea și autonomia inteligenței ei.

Ceda și mama, de multe ori, în lucruri de mică importanță, niciodată în cele însemnate.

Înțelepciunea ei consta în faptul că știa să le deosebească.

Pe Sergiu, coleg de facultate de care mă îndrăgostisem, tata nu l-a agreeat.

- Nu știu ce vă place vouă la el? o întrebare pe mama, seamănă cu un guvid.

- Nu știu ce nu-ți place ție la el, în afară asemănării cu un guvid?

- Nu e din neamul temerarilor ca mine, a explicat el.

- Așa e, nu-și va duce viața pe baricade, el e o natură contemplativă, tandră, duioasă, din cauza asta pare slab, deși nu este.

Căsătoria mea cu Sergiu l-a surprins.

Nu s-a opus, dar a cerut un răgaz de acomodare.

- Noul, ca să fie acceptat, a spus el, trebuie să se învechească puțin.

Când a aflat că Sergiu fusese înlăturat din postul de redactor șef al unei publicații de arte plastice, prin procedee ilegale, tata, revoltat, s-a oferit să-i facă demersurile în justiție, ca să obțină reintegrarea.

Sergiu a refuzat.

- Am auzit că te-a lucrat un bun prieten de al tău, ca să-ți ia locul.

- Un amărât, a spus Sergiu, are o viața grea, trei copii mici și o nevestă bolnavă de întreținut. Eu mi-am găsit altă slujbă și sunt mulțumit. Dacă a avut curajul acestei ticăloșii, îl las să se bucure de ea, dacă poate.

- Eu nu l-aș lăsa, măcar din orgoliu.

- E un orgoliu pe care nu-l am. Sunt sărac în orgolii.

- Îl ierți așa, creștinește?

- Omeneste.

- Nu trebuie să ierți pe nimeni. Iertarea nu folosește nimănui. Ea are doar efecte negative, schimbă ierarhia valorilor, situându-i pe cei răi pe același plan cu cei buni.

- Băiatul asta, se plânse el mai târziu mamei, e complet rupt de realitate, crede în tot felul de adevăruri false și îndoielnice. Trebuie zgâlțâit ca să se trezească.

- Sergiu e un visător, crede într-o lume mai bună și mai frumoasă.

- Da, trăiește ca un somnambul cățarat pe acoperișurile lumii.

- De aceea nimic nu e mai primejdios decât să-l trezim, încheie mama discuția.

Tata aduna motive de nemulțumire împotriva lui Sergiu, printre altele se plângea ca „nu bea, nu fumează, nu-i plac jocurile de noroc, nu are nici una din slăbiciunile, care-i apropie pe oameni, mai mult decât calitățile”.

Pe tata îl atrageau jocurile de cărți, care erau și de inteligență, nu numai de noroc. Nu era bețiv, dar, din când în când, se abătea de la regulile austerității lui și o făcea lată cu băieții.

Într-o după amiaza tata îl însoțise pe Sergiu la croitorul lui, ca să-și comande un costum.

Mama și cu mine îi așteptam, dar ei nu mai veneau.

Se făcuse târziu, trecuse de miezul nopții și începusem să fim îngrijorate, când se auzi soneria.

M-am repezit să deschid.

În prag, m-am pomenit cu un zdrahon de polițist susținând de o parte și de alta, ca pe două talgere, pe tata și pe Sergiu chercheliți, abia ținându-se pe picioare.

Polițistul îl recunoscuse pe tata care îl apăraseră într-un proces. Din câte povestea el, îi găsise pe amândoi, într-o mare tandrețe bahica, cu felinarul din colțul străzii.

Sergiu părea mai mult uluit de ce i se întâmpla.

Tata zâmbea cu satisfacție ascunsă. I se citea pe chip gândul nerostit „L-am dat pe brazdă pe guvidul vostru”.

În împrejurarea aceea s-a născut, din aburii alcoolului, simpatia tatei pentru ginerele său.

Deveniseră mai apropiați și tata îi citea câteodată din memoriile lui.

- Au apărut atâtea jurnale, memorii, o adevărată infuzie, afirma Sergiu puțin contrariat.

- Invadatorii umplu un mare gol, reconstituie o epocă. Scriu istoria care nu s-a scris.

- E adevărat, dar o fac prea încruntați.

- Se eliberează și ei cum pot de apăsarea trecutului.

- Ce scrieți în memorii?

- Am semnat, în perioada comunistă, un protest împotriva justiției de atunci și am fost arestat împreună cu toți semnatarii. Așa am cunoscut și pușcăria comunistă.

- Justiția din acele timpuri slujea un alt concept de dreptate, cel politic. Nu era liberă. Cea de azi e liberă, dar e o putere fără putere împotriva bandiților de toate categoriile, de care ar trebui să ne apere, dar nu ne apară.

- Pentru că e coruptă. Ar trebui să protestați.

- Protestez în felul meu.

- Cum?

- Nu-i apăr pe hoți. Nu iau cauze penale, deși îmi dau seama că în condițiile de sărăcie din țara noastră, hoția e adesea o formă de supraviețuire socială. Oamenii muncii încalcă legea, pentru că nu pot trăi din respectarea ei.

- Ați putea să-i ajutați.

- Nu, pentru că aș contribui la slăbirea blamului pe care-l merită infracțiunea asta, aș face să crească față de ea o indulgență nemeritată.

- Păcat, spuse Sergiu, aveam pe tatăl unui coleg de serviciu, muncitor prins sustrăgând rulmenți de la fabrica unde lucrează. El are o teorie a hoției foarte originală. Pretinde că furând de la stat, contribuie la procesul privatizării și crede sincer că ar trebui să se bucure de circumstanțe atenuante.

Tata a oferit familiei faima și prestigiul unei cariere strălucite, fiind mai mult om public decât de intimitate.

Integru, prea independent pentru a se supune regulilor, clanurilor, găștilor, s-a ținut departe de politica perioadei de tranziție post-revoluționare, deși atuul unei dezidențe necontroverse i-ar fi ajutat ascensiunea.

S-a ținut departe și pentru că i-a lipsit acea formă de adaptare rapidă, numită oportunism, maleabilitatea omului capabil de compromisuri, având în schimb, rigiditatea celui cu convingeri de la care nu poate abdica.

Era atașat familiei cu un puternic sentiment al datoriei și al obligațiilor.

Cusurul lui principal ținea nu de caracter, ci de temperament. O violență comportamentală prin care încerca să-și mențină o autoritate, nu despotică, dar, credea el, mereu amenințată.

Noi l-am iubit așa cum a fost, omul complet, nu omul perfect.

Cu strângere de inima îl revăd pe tata în ultima lui zi de viață.

Zăcea fără vlagă în patul lui de suferință. O ținea de mână pe mama ca în ajunul unei despărțiri dureroase, iminente. O mihnire fără seamăn se citea pe chipurile amândurora.

Mi-a făcut semn să mă așez pe marginea patului, lângă el. rostea cuvintele cu dificultate, dar era perfect lucid.

- Am fost dur cu tine, începu el, dar să știi că te iubesc, te admir, sunt mândru de tine și am fost totdeauna, chiar dacă nu ți-am spus-o.

Eram profund emoționată că-și dezvăluia afecțiunea, până atunci ascunsă cu atâta grijă.

- Tu ofereai lumii, continuă el, o suprafață prea mare de fragilitate, deci de lovire și eu voiam să-ți antrenez și dezvolt potențialul de apărare.

Respira din ce în ce mai greu, dar se forța să vorbească.

- Încă nu m-a chemat Cel de sus, mă ține în sala de așteptare...mi-e frig, nu-mi mai simt piciorul drept, oare de ce, curios, parcă nu-l mai am. O să fiu nevoit să pășesc cu stângul în lumea dreptilor.

Nu voia să ne vadă suferind, glumea ca să ne facă să zâmbim. Osteneală zadarnică, pentru că mama și cu mine plângeam în hohote.

A murit înconjurat de dragoste, oferindu-ne dragoste.

N-O MAI AM DECÂT PE SUZI!

Cât de repede s-a dus tinerețea mea, parcă a fost ieri, parcă niciodată, abia de o mai regăsesc prin buzunarele găurite ale memoriei.

Mi-au murit prietenii de generație lăsând, un mare gol în jurul meu.

Poate m-ar fi copleșit și pe mine acea formă specială de tristețe și singurătate pe care o încearcă longevivii, dacă n-aș fi avut-o pe Suzi – fosta colegă de liceu.

De ea mă leagă o afecțiune rămasă, în mod inexplicabil, nealterată de trecerea timpului. Eram destul de deosebite, cu puține afinități de adâncime și am avut lungi perioade în care nu ne-am văzut deloc.

Prietenia este însă ceva ce ține mai mult de irațional – ca dragostea, pasiunea pentru artă, pentru muzică sau credință religioasă și care, la fel ca ele, dau sens și frumusețe vieții.

Suzi era veselă, strălucitoare, regina balurilor și a petrecerilor. Eu, pe lângă ea, treceam neobservată. Nu eram nici destul de frumoasă, nici destul de urâtă ca să mă fac remarcată și mai eram inhibată de complexe de vârstă și temperament.

Mă gândeam, uneori, ca mă alesese dinadins, ca să se scoată pe ea în evidență, dar nu eram invidioasă.

Amandouă ne-am avântat în iubiri patimașe, nechibzuite, cu splendida inconștiență a tinereții.

Ea cu Mișu, actor, care interpreta cu succes roluri de june prim într-un teatru bucureștean, azi dispărut.

Eu cu Dinu, directorul unei fabrici de confecții unde fusesem angajată ca secretară. Cunoșteam limbi străine și stenodactilografie, cum se cerea atunci.

Mișu era întruchiparea vitalității, energiei și neastâmpărului.

O plimba pe Suzi în Dacia lui recent achiziționată, o ducea la localuri de lux, la spectacole și în garsoniera lui dublă, de care era foarte mândru. O ceruse în căsătorie și o vizita la locuința părinților ei în calitate oficială de logodnic. Adormise vigilența „babacilor” cu mici cadouri și cu farmecul lui radiind încredere.

Dinu, directorul meu, era un bărbat plăcut la înfățișare, mai în vârstă ca mine. Avea pe lângă o nevastă posesivă și cicălitoare, un băiat răzgâiat, care îl disprețuia pentru că nu aducea destui bani în casă.

Nu eram nici mai tânără, nici mai atrăgătoare decât soția lui, dar în raport cu ea, aveam atuurile câștigătoare: blândețe, modestie, devotament, cel puțin așa reieșea din spusele lui.

- Crezi că e îndrăgostit de tine sau caută motivații decente unei legături indecente, mă întreba Suzi cu scepticism.

- Nu știu, mi-a promis că va divorța.

- Contează pe naiva ta bună-credință.

Eu însă nu aveam motive să pun sentimentele lui la îndoială. Cum aș fi putut, auzind gravitatea câțifelată din vocea lui, când îmi rostea numele, ori îmi dădea instrucțiuni de serviciu? Sau sesizând duioșia subită ce apărea în ochii lui, dimineata, când îi aduceam cafeaua?

Suzi era măritata de doi ani și părea fericită.

Eu rămăsesem o „nevastă de birou”, așa cum era numită secretara directorului în mitologia contemporană, și consumam fericirea mea scandaloasă și secretă în apartamentele împrumutate ale prietenilor.

M-am văzut rar cu Suzi în perioada asta, așa că nu știu când a început căsnicia ei cu Mișu să dea semne de oboseală.

Nu cunosc viteza de perimare a marilor pasiuni, dar doi ani cât a durat a lor, pare, după unii autori, că se încadrează în limitele standard.

Apăruseră simptomele specifice destrămării. Mai întâi descoperirea că sunt diferiți, apoi încercarea zadarnică de a se schimba unul pe altul, în fine, certurile care se puteau isca din orice. Se găseau totdeauna vorbe rostite nelalocul lor, purtări jignitoare, neglijențe de neiertat. Se auzeau pe fundalul acestor dispute, destul de des, tonuri ridicate, țipete, lacrimi, uși trântite cu năduf, explodau cuvinte grele, care, precum se știe, sunt arme capabile să răneasca și chiar să ucidă, ce-i drept, fără varsare de sânge. Se stabileau vinovații, se formulau acuzații.

- Ești un om lipsit de sensibilitate, spunea ea.

- În timp ce tu afișezi o falsă pretinsă sensibilitate, ricăna el.

Tensiunile dintre ei au crescut la maximum când el a început să lipsească nopțile de acasă.

- Nu poate omul să mai stea cu băieții la un pahar de vorbă, se apăra el, când eram și eu de față.

Suzi însă îmi mărturisise că el se declarase „sătul de ea”, de orgoliile ei deplasate, de restricțiile impuse, care făceau din el „un ostatec”.

Plutea în aer amenințarea divorțului, dar cuvântul nu fusese încă rostit.

M-am întâlnit într-o zi întâmplător, cu Mișu în oraș și am mers o bucată de drum împreună.

Era o zi însorită de toamnă care te îmbia la hoinăreală.

L-am întrebat dacă are de gând să se despartă de Suzi. A rămas puțin pe gânduri, apoi a început să-mi explice.

- A fost o vreme, când după ce ne certam, actul sexual era pentru noi un mijloc de ...se întrerupse, căutând cuvântul potrivit.

- De împăcare, am sugerat eu.

- Nu de împăcare, de detensionare. Certurile ne ridicau adrenalina, iar adrenalina ne ținea loc de afrodisiac.

- Și acum nu vă mai certați?

- Acum am ajuns în ultima fază. Trupurile noastre nu se mai doresc, a dispărut interesul, misterul, atracția.

- Dar sufletele?

- Nu există suflete.

- Nu?

- Nu! Sufletul e o creație a vanității omenești, o fantezie măgulitoare menită să dovedească superioritatea omului față de animale.

- Și nu e?

- Omul are, fără îndoială abilități, înzestrări deosebite, dar nu posedă cum susțin unii, o entitate care depășește propria corporalitate, ceva de origine celestă, divină.

- Crezi că sufletul e o invenție a popilor?

- A popilor, a filozofilor, a moraliștilor, a poezilor, a tuturor celor cu imaginație sau bântuiți de neliniști.

- Nu împărtășesc punctul tău de vedere, dar nu vreau să-l pun în discuție – oricum am aflat ce mă interesa.

M-am despărțit de acest seducător fără suflet, cu ochii verzi , îmbrăcat impecabil, cu haine de comandă, bine croite.

Mă gândeam cât de deosebit era Dinu al meu, cât de firesc se purta, ce departe era de emfaza, teatralitatea și dorința de a epata cu vorbe mari a lui Mișu.

Eram la serviciu, se incheiase programul și mă pregăteam să plec acasă, când m-a chemat la telefon Suzi, disperată că o părăsește Mișu.

Am ajuns în apartamentul lor destul de derutată, nu prea știind ce rol aveam să joc.

Soțul ei tocmai își pregătea bagajul.

- Se mută în mansarda – atelier a unei pictorițe, m-a informat prietena mea, una grasă, vulgară, nu știu ce o fi găsit la ea .

- Nu e aia pe care am cunoscut-o la Revelionul de anul trecut? Am întrebat-o eu.

- Ba da, aia! Răspunse Suzi.

- Îmi amintesc de ea – corpulentă, provocatoare, nerușinată.

- Închipuie-ți, ne-a invitat pe amândoi să ne facă portretele.

- De dus m-am dus, însă, numai eu, a ținut el să precizeze.

- Ei, da, asta explică totul, vezi bine, îl completează Suzi.

L-am întrebat dacă o iubește, dacă nu cumva confunda dragostea cu pasiunea.

- Nu există decât pasiune fizică, dragostea e literatură, mi-a răspuns el cu aroganța deținătorului de adevăruri absolute, pe care i-o cunoșteam și i-o detestam.

În clipa aceea Suzi se prăvăli pe canapea, zguduită de un plâns, înăbușit de multă vreme.

- Știu că mă considerați un nemernic, dar nu sunt decât un egoist onest, încerca el un fel de justificare.

- Oh, Domnul Onestitate, rosti ea cu glasul înecat de lacrimi, aruncând spre el, fără să-l nimerască, o fotografie înrămată ce se afla la îndemână, pe televizor.

- Spune-i, te rog, că nu are rost să bocească, nici să facă pe nebuna, mi se adresa el iritat, în timp ce părăsea grăbit odaia.

- Am să le scot ochii la amândoi, am să dau foc atelierului, izbucni Suzi, am să.....dar nemaigăsind ce să le facă, începu să bată înversunată cu pumnii în ușa închisă în urma lui.

Am lăsat-o un timp, să-și descarce mânia, apoi i-am dat un calmant. Am rămas în noaptea aceea cu ea, am ținut-o în brațe și am vegheat-o, până ce a adormit cu capul pe umărul meu, ca un copil cu amprenta uitării de sine pe chip.

A doua zi mi-a mărturisit că îi e rușine de reprezentarea de înfrângere dată în fața noastră, dar că e conștientă că despărțirea era unica

soluție pentru criza căsniciei lor, însă că nu se aștepta din partea lui la atâta răceală și duritate.

- La ce te așteptai?
- Să zică și el acolo, câteva vorbe de regret, de consolare.
- La nițică fățarnicie...
- Ei da – e nevoie și de ea uneori.

Aș fi putut crede că s-a resemnat, dar nu am vrut să mă las înșelată de aparențe, așa ca am luat în continuare măsura de prevedere de a dormi la ea, câteva zile, până s-a mutat la părinți.

A trecut destul de ușor peste așa numita criză a despărțirilor, în orice caz, fără suferințe devastatoare, așa cum mă temeam eu.

S-a concentrat pe carieră, dar n-a divorțat.

Fericitul meu concubinaj își urma cursul sinuos, plin de neliniștile și spaimile clandestinității.

Ne străduiam să fim precauți, dar știam că nu e ușor. Orice ne-ar fi putut trăda, indiscreția complicilor, care ne ofereau hogeacul, imprudențele proprii, o urmă de ruj lăsată pe gulerul cămășii lui (ca-n filmele hollywoodiene), o scrisoare pierdută (ca-n piesa lui Caragiale), un gest, o privire scăpată de sub control, sau flerul consoartei, care nu trebuie niciodată subestimat.

Am cunoscut-o pe soția lui chiar la domiciliul lor conjugal, unde am fost nevoită să mă duc, odată, cu niște acte la semnat, când sărmanul meu amant fusese ținut la pat de o gripă.

Cucoana cam plictisită m-a servit cu dulceață și cafea. Mi s-a părut anostă și convențională. L-am văzut și pe băiat. Venise cu un prieten cu care s-a retras în camera lui, unde spre disperarea neputincioasă a părinților, a dat muzica la maximum.

- Spune-i s-o dea mai încet! I-a cerut ea lui Dinu cu ton poruncitor.
- Spune-i tu, că eu sunt bolnav, a rugat-o el cu aer plângăreț.

Dinu coborâse din pat și așezat la masa din sufragerie verifică hârtiile aduse de mine. Purta un halat de casă vișiniu și în jurul gâtului înfășurase cu cochetărie un fular alb strălucitor. Îmi surâdea obosit, din când în când, pe furiș.

Ce-i lipsea lui în această familie, în mijlocul căreia părea atât de neajutorat? Respectul? Afecțiunea? Probabil amândouă. Le căuta, desigur, în complicata și riscanta noastră legătură adulterină.

În cadrul acela, printre ai lui, simțeam că nu-mi aparține, el era al meu doar la serviciu, în mediul complex și agitat din fabrică.

Acolo drepturile mele asupra lui mi se păreau legitime.

Dinu era o bucurie furată, interzisă, fără îndreptățire morală, dar nu aveam tăria să renunț la ea, existența mea ar fi devenit cumplit de mohorâtă. Aș fi făcut orice de teamă să n-o pierd, deși în fond prin clandestinitatea ei, era mai mult o sursă de teroare.

Se dovedea fibra etică a prietenei mele Suzi mai rezistentă decât a mea, când respingea avansurile regizorului Tony, om însurat și el?

Mi-a povestit că l-a pălmuit odată, când repetau împreună o scenă de dragoste și i-a simțit trupul lipit de al ei, respirația fierbinte și erecția.

O reacție surprinzătoare pentru o tânără actriță care tânjea după roluri importante, dar care nu reușise până atunci, să obțină decât unele episodice.

Colegele ei o sfătuiau să-și ia un protector, de preferință un ștab de la partid. Unele actrițe făcuseră carieră, intrând, fără scrupule, în legături profitabile – de acest gen.

Suzi însă nu se simțea în stare să facă astfel de comerț cu trupul său.

- Nu vreau să-mi întemeiez reușita pe merite străine de profesie - zicea ea și continua să refuze florile, bomboanele, discurile, invitațiile la restaurant și alte mijloace, mai mult sau mai puțin romantice, prin care Tony încerca să-i înfrângă împotrivirea.

N-am văzut-o niciodată pe Suzi atât de exaltată, ca în după amiaza aceea toridă de august, când m-a anunțat că i s-a încredințat, pentru stagiunea următoare, rolul Norei din drama lui Ibsen.

Ne-am întâlnit la o cofetarie, că nu mai avea stare să stea în casă.

- Cred că e mâna lui Tony, mi-a spus ea temătoare, va fi greu să lucrez cu el

- O să te descurci tu.

- O să încerc, mai ales că îmi place Nora, această femeie care nu este atât de fragilă pe cât pare.

- Căsnicia ei este o formă de captivitate, nu seamănă deloc cu a ta.
- A mea a fost mai mult un război.

Repetițiile au început în toamnă.

Ce putere ciudată are nostalgia trecutului de a înfrumuseța amintirile, chiar și pe cele mai urâte.

Suzi pretinde, azi, că perioada repetițiilor a fost minunată – plină de avânt.

Uita cât a fost atunci de descurajată de stilul de lucru al lui Tony, rigid și inhibant, de indicațiile lui imposibil de urmat. Uita până și că era, la un moment dat, gata să renunțe la rol, exasperată de acest „Rastignac plin de ifose, venit din provincie să cucerească metropola”.

Nu știu când, sau cum s-a produs fericita cotitură din relația lor. Cert este că Suzi a încetat să se mai plângă de el și, pentru că triumful inconsecvenței să fie deplin, a început să-l laude. A descoperit chiar că au o mulțime de lucruri în comun, atât pe plan profesional, cât și uman – „Tony, afirma ea, este un bărbat singuratic, axat pe carieră, așa cum sunt și eu, cu o viață personală la fel de goală ca a mea, despărțit de nevasta din provincie fără să divorțeze, așisderea mie”.

Am asistat la premieră.

Draga mea Suzi avea vizibil trac. Privea îngrozită publicul, o speriasse probabil sala plină, care, la repetiții, fusese goală.

Am avut impresia că a jucat ca în transă și când au trezit-o aplauzele, la scena deschisă, părea venită de pe altă lume.

Piesa a avut succes de public și de presă.

Suzi păstrează cu sfînțenie arhivistică ziarele de atunci, pline de elogii la adresa performanțelor ei actricești, la jocul ei degajat, expresiv, plin de sensibilitate.

Ce drog minunat e succesul, ce beție din care să nu te mai trezești!

M-am întâlnit cu Mișu în seara premierei, tocmai ne luam paltoanele de la garderobă.

- Ce zici de succesul lui Suzi? L-am întrebat eu.
- A întrecut toate așteptările.

- Poate pe ale tale?
- Sunt sincer surprins de evoluția ei. Cred că regizorul a riscat mult, dar a reușit să dea temperamentului ei artistic, prea exaltat și înclinat spre melodramă, ceea ce-i lipsea.
- Ce-i lipsea?
- Măsura. Pot spune că i-a inventat o nouă feminitate, mai gravă, mai adâncă, cel puțin pe scenă.
- Crezi că e meritul regizorului?
- Nouăzeci la sută.
- Nu exagerezi?
- Îmi pare rău, știu că o asemenea proporție ar tulbura vanitățile oricărei vedete.

Era nițică răutate în comentariile lui, dar avea dreptate, mai multă decât își închipuia.

Suzi era în mare parte creația lui Tony. Devenise complet dominată de el, aparținându-i ca o marionetă păpușarului, nu cu sufletul ei cel adevărat, ci cu cel împrumutat al personajului.

Se identificase atât de mult cu eroina piesei, încât trăise un fel de suspendare a propriei ființe, aproape o pierdere a identității, în noaptea aceea geroasă de iarnă, după premieră, când l-a primit pe Tony în casa și în patul ei.

- Nu mai știu nici eu cine sunt Nora sau Suzi – îi mărturisise ea.
- Nu-i nimic, eu le iubesc pe amândouă, a liniștit-o el, îmbrățișându-o.

Legătura ei cu Tony, în cei cinci ani cât a durat, s-a hrănit din aceste surse de amăgire și plăcută ambiguitate, viața ei privată devenind, pe nesimțite o prelungire a celei de pe scenă.

Nu știu cât de mult realiza ea acest lucru.

Îi lipsea deprinderea de a se autoanaliza. Reușea întotdeauna să înțeleagă personajele pe care le interpreta, mai bine decât pe ea însăși.

Tony clădise opera lui de Pygmalion pe acest spațiu liber din personalitatea ei.

- Ce bine, îi spunea el, că ești mai mult intuitivă decât rațională, că nu ai modele, că nu imiți nici o actriță consacrată.

La cei 50 de ani ai săi Tony era tipul uscățiv care îmbătrânește frumos. Ridurile adânci îi măreau expresivitatea și firele de păr sur apărute la tâmpile îi sporeau distincția.

Era un om calm, controlat, care se străduia să fie agreabil, nu să contrarieze ca Mișu, și, spre deosebire de acesta, o ajuta pe Suzi să - și păstreze încrederea în sine, nu s-o piardă.

Oricâte comparații ar fi făcut ea între cei doi, toate erau în defavoarea deloc regretatului ei soț.

Până și sexul, îmi mărturisise ea, era altfel cu Tony. Cu Tony, o desfătare blândă, cu Mișu, o formă pasională mai aproape de ostilitate.

Tomnaticul ei amant avea ceva patern, prevenitor, o tandrețe sobră, ocrotitoare.

Îmi placea să stau de vorba cu Tony.

El susținea că actorii erau, în epoca ceaușistă, niște privilegiați, pentru că își desfășurau activitatea într-o zona socio-culturală unde presiunile de ordin politic erau pentru ei mai ușor de suportat, profesia oferindu-le o formă de protecție prin însăși natura ei.

Acești slujitori ai Thaliei nu aveau de a face cu exigențele ideologiei, nici cu aberațiile cenzurii. Cu ele își băteau capul directorii de teatru, autorii de scenarii și eventual regizorii. Ca interpreți, ei foloseau cuvinte, care nu le aparțineau, jucau roluri create de alții și responsabilitatea lor se afla doar în limitele prestației actricești.

Exista pe deasupra avantajul ca, intrând în pielea personajelor, să iasă din a lor. Orice rol deschidea o ușă secretă spre alte existențe, un regat al posibilităților de evadare prin metamorfoză, un spațiu de exprimare eliberat de spaimile și inhibițiile cotidiene, o deslipire de lume, de realitatea stânjenitoare.

- Cum se desprinde actorul de „realitatea stânjenitoare” când recită versuri închinare Marelui Conducător, la spectacolele omagiale? L-am întrebat eu.

- Pentru actori, spunea el, surâzându-mi complice, e mai ușor să mimeze entuziasm, decât poezilor înflăcărare, organizatorilor, ca mine, zel, ori aplaudacinilor, ca tine, frenezie.

Actorii sunt în elementul lor în acest spectacol magnific al lașității, fricii și servilismului colectiv, se regăsesc în plin teatru al absurdului.

A fost un prilej de stupefacție generală când, după zece ani de separație, soția din provincie a lui Tony a depus la organele de partid un

memoriu în care își acuza bărbatul că a părăsit-o ca să trăiască în concubinaj, cu o persoană nepotrivită, încălcând grav morala proletară.

În tot acest timp cei doi soți nu ținuseră decât legături de ordin pecuniar, Tony plătindu-i o parte din întreținerea casei proprietate comună.

Toată lumea cunoștea această situație și nu s-ar fi gândit nimeni să ia măsuri punitive împotriva necredinciosului.

Spre surprinderea tuturor și îndeosebi a lui Suzi, el hotărî să se întoarcă la uitata și revendicativa lui nevastă.

Răspunsul la această nedumerire a venit mai târziu, când s-a aflat că suferea de o maladie incurabilă de pe urma căreia s-a stins, nu după multă vreme.

Până să se răspîndească adevărul, plecarea lui a constituit subiectul preferat al taclalelor și bârfelor de culise.

Circulă în lumea feminină a teatrului credința fatalistă că „bărbații se întorc totdeauna la nevestele lor”. I-o spuneau și lui Suzi, nu fără o ascunsă satisfacție răutăcioasă.

Pe ea însă o amuza, nu gândul că Tony s-a întors la nevasta lui, ci acela că Mișu ar putea reveni la ea în calitate de consort.

A păstrat cu el relații civilizate, însă distante. Se ducea la piesele în care juca, dar evita să-i vorbească. Perspectiva de a mai avea cu el relații conjugale, i se părea de –a dreptul caraghiosă, absurdă, imposibilă.

Nu mai avea ce căuta în viața ei acest derbedeu pătimaș, nerăbdător, fascinant, când nu era irascibil, malițios sau gata să-i taie elanurile pretinzând că o îndruma.

Era duminică. O dimineață însorită de primăvară. Dormisem la Suzi și aveam de gând să ieșim undeva la iarbă verde.

Auzind soneria și crezând că este vecina care o anunțase că vine să-i restituie o datorie, Suzi s-a dus să deschidă, însă ... stupoare! În prag se afla, nu vecina, ci Mișu.

S-au privit un timp fără o vorbă.

- Iartă-mă, a început el, mă simt ca un invadator...
- Te pomenești că te-a alungat durdulia! Își reveni ea
- Ce te face să crezi asta?
- Valiza din mâna ta.

- Nu m-a alungat ea, eu am părăsit-o ...

Vorbea cu glas scăzut, puțin intimidat de ostilitatea din glasul ei și de prezența mea.

- Trebuie că ai avut un motiv serios, am zis eu.

- Am găsit-o în pat cu altul, când m-am întors azi din turneu, ca să vă dau un raport complet.

- Oh, ce întâmplare! Am adăugat eu, compătimator.

- Totul în viață e întâmplare și provizorat, a oftat el.

- Să știi, îl avertiză Suzi, că eu nu dispun de pansamente pentru inimi sau orgolii rănite.

- Oh! Suzi! Sunt un biet homeless. Nu vreau decât un adăpost de o zi.

- Nu știu, zău, de ce te mai ascult, ce mă împiedică să-ți trântesc ușa în nas?

- Inima ta miloasă.

- Fără lingușiri!

- Te rog, îngăduie-mi doar să las valiza la tine, până găsesc ceva, mi-e greu s-o car după mine...

- Bine, las-o în hol, acceptă ea.

- Doamne, Suzi, spuse el, pătrunzând din hol în sufragerie, nimic nu s-a schimbat în odaia asta, de pe vremea când te curtam, aceeași mobilă, aceleași draperii înflorate, cred că aceleași bibelouri în vitrină. Parcă aș fi într-un pelerinaj la locurile sfinte ale iubirii noastre, pe cuvânt, dacă nu încerc un fel de pioșenie.

- Tatăl tău, parcă-l văd, stătea în fotoliul de lângă fereastră, în timp ce mama ta se agita tot timpul, cu servitul. Făcea niște prăjituri nemaipomenite.

M-am dus în bucătărie să pregătesc gustarea de dimineață, lăsându-i antrenanți într-o controversă privind starea vremii din ziua când Mișu a vizitat-o prima dată.

El susținea că a fost o după amiază senină, ea, din contră, că a plouat.

- Eu zic să nu ne mai masturbăm cu amintirile, hai la bucătărie, că se răcește cafeaua, o aud pe Suzi lansând această invitație neașteptată.

O vreme am stat toți trei tăcuți în jurul mesei. Se auzea bâzâitul monoton al frigiderului și lătratul unui maidanez pe stradă. Ne studiam pe furiș, în timp ce savuram chiflele cu unt și brânză.

- Nu te-am mai văzut de mult, așa de aproape, doar de la distanța înșelătoare a scenei – a spus el.

- Și cum mă găsești, de aproape? îl întrebă Suzi.

- Surprinzător de frumoasă, ținând cont că ești fără machiaj.

Conversația mergea greu, ca între oameni care nu prea aveau ce să-și spună.

Mișu a încercat, fără prea mare succes, să ne dispună cu istorii și cancanuri de teatru, să ne informeze cine cu cine s-a mai încurcat, cine de cine a mai divorțat. La un moment dat, se opri brusc, privind-o cercetător pe Suzi.

- Mă întreb, tu de ce n-ai introdus acțiune, aveai toate motivele? În definitiv, ce ne leagă este acest biet certificat de căsătorie, niște lanțuri de hârtie.

- Pot să le rup oricând, să te eliberez.

- Ah! Nu! Îmi place idee că sunt legat de cineva, că am unde mă întoarce, chiar dacă nu sunt așteptat, că am și eu Itaca mea, ca orice Ulise.

- Să nu contezi pe vocația mea de Penelopă.

- Acum că am atins subiectul ăsta locativ, trebuie să-ți fac o mărturisire. După ce am reziliat contractul de închiriere de la locuința noastră, am trecut în buletinul meu de identitate adresa ta de aici, ca să am un domiciliu stabil.

- Fără să mă consulți și pe mine, măcar să-mi aduci la cunoștință? Se indignă Suzi.

- N-am avut ocazia, dar nu-ți face griji, n-o să mă mut la tine. Asta este acoperirea mea față de miliție, o simplă formalitate.

- Dar nu ești trecut în cartea de imobil.

- Ba da, m-a trecut administratorul, pentru câteva bilete de teatru.

- Și trebuie să plătesc întreținerea și pentru tine?

- Numai dacă locuiesc aici.

- Înseamnă că ești colocatar.

- Ah, perfidul Ulise și calul său troian! Am exclamat eu.

Pe tot parcursul discuției simțeam cum crește nervozitatea lui Suzi.

- Acum chiar că trebuie să divorțez, izbucni ea. A sosit momentul!

- Chiar dacă divorțezi, eu tot voi primi repartiție în apartamentul ăsta, că spațiu e destul și apoi nu uita că datorită relațiilor mele la autoritățile de resort, te lăfăi în două camere plus hol, când nu ai dreptul decât la una.

- Va-să-zică mă șantajezi, își ieși ea din fire...
- Nu te șantajezi, ți-am explicat situația din punct de vedere juridic – răspunse el calm.

- Ai de gând să rămâi pe capul meu?
- Nu-ți face griji, mă duc în momentul ăsta să-mi caut o locuință. Revin doar să-mi iau valiza.

Am plecat împreună cu Mișu. Îmi telefonase, între timp, Dinu că e liber și dornic să ne vedem.

Am aflat ulterior că vajnicul Ulise s-a întors, dar nu ca să-și ia bagajul, ci ca să rămână.

Oare ce putere avea omul ăsta asupra ei? Mai ținea la el, sau era fascinația surprinzătoare a lui impertinențe, căreia nu-i putuse rezista, nici măcar în prima noapte, când pătrunsese în dormitorul ei și o posedase pasionat și vijelios.

- Ce a fost asta? întrebuse ea buimacă de somn și de surpriză.
- Nu începe cu falsele tale pusori, nu pretinde că nu ți-a plăcut. Pentru mine a fost o încântare să redescopăr splendorile uitate ale anatomiei tale, ardoarea ta supusă de amantă.

Au locuit împreună ciorovăindu-se, ca de obicei, și facând sex ca soluție liniștitoare.

Dar cum Mișu era incapabil de fidelitate pe termen lung, fiind mereu tulburat de noutatea altor trupuri, contururi sau epiderme, a părăsit-o pe Suzi după un an de conviețuire, ca să se mute în garsoniera unei profesoare de gimnastică, atras de farmecul ei juvenil, „irezistibil”.

- Eu una, nu-l mai primesc! Mi-a declarat Suzi.
- Ești sigură?
- Sunt sigură!

Eu însă nu eram chiar așa de sigură, cunoscând instabilitatea firii ei. Nu-mi plăcea latura asta a personalității ei, dar țineam la ea și știam că are nevoie de mine, eu fiind singura ei prietenă de confidence, singura care nu-i bloca sinceritatea. Nu eram nici condescendentă ca Tony, nici ironică precum Mișu, nici nu puteam ajunge la invidii sau rivalități așa cum se întâmpla cu colegele din teatru. Față de mine putea să-și deschidă sufletul, „să-l descheie la toți nasturii”, cum spunea ea, fără ezitari, fără rușine sau teamă că va fi disprețuită.

Mișu îi telefona din când în când, o felicita de sărbători și-i trimitea regulat cadouri de ziua ei.

Eram gata să cred că s-a fixat la ultima lui cucerire când, după doi ani de separație, Suzi s-a pomenit cu el la ușă, cu aceeași valiză și cu aceeași nonșalanță, cerându-i găzduire.

De data asta nevestica lui nu l-a mai primit. Mi-a telefonat să-mi comunice această victorie asupra ei însăși.

- Și chiar a plecat? am întrebat-o eu neîncrezătoare.
- A plecat, n-a avut încotro, dacă nu l-am lăsat să intre.
- Și n-a invocat pe Ulise și sindromul întoarcerii acasă?
- Ba da, dar eu i-am tăiat-o scurt, că nu vreau să fiu alternativa lui la criza de locuință.

- Și l-ai convins?
- Sigur.
- Cred că erai furioasă, exasperată.
- Eram
- Unde ați avut discuția?
- În pragul ușii. După ce a plecat, am răsucit de trei ori cheia în broască și am pus lanțul de siguranță. Acum pot să dorm liniștită.
- Crezi că n-o să revină?
- N-o să revină. Au trecut deja două ore, e aproape miezul nopții. Am să bag acțiune de divorț. Nu știu de ce n-am făcut-o până acum.

A doua zi , mi-aduc foarte bine aminte, eram în concediu de odihnă și voiam să-i propun prietenei mele o plimbare în Herăstrău. Vremea era superbă.

Mi-a răspuns la telefon Mișu.

Aș fi închis, crezând că am greșit numărul, dacă nu i-aș fi recunoscut vocea.

- Mișule, tu ești, sau fantoma ta?
- Eu, în carne și oase
- Suzi unde e?
- La bucătărie. Vrei s-o chem?
- Nu, lasă, o caut eu mai târziu, sau roag-o să mă sune ea.

Seara târziu m-a chemat Suzi, când Mișu se dusesse la culcare.

- De data asta , ce a mai fost? Am întrebat-o eu, șantajul cu pilele lui la forurile locative?

- Nu
 - Atunci ce?
 - N-o să-ți vină să crezi. L-am găsit azi dimineață...
 - Unde?
 - Lungit pe canapeaua de pluș din holul blocului, învelit cu trenciul și cu capul sprijinit pe valiză. Îi înțepenise gâtul, de abia se putea mișca.
 - Și tu credeai că a plecat. Scurtă euforie.
 - Arăta jalnic. Nu știu cum a putut dormi, toată noaptea, pe canapeaua aia fără arcuri.
 - Și te-ai înduioșat!
 - Of Doamne! Nu știu ce să mă fac cu nebunul ăsta!
 - Ba știi foarte bine!
- Mă înfuriasem, îmi venea s-o bat.
- Zău, dacă știu.
 - Să-ți spun eu atunci, vagabondul ăsta muieratic o să apară și o să dispară din viața ta, ca o cometă. O să locuiți împreună o vreme, o să vă certați, o să vă regulați, o să vă jucați de-a trecutul, un scenariu prea bine cunoscut, după atâtea repetiții. Nu știu pe cine vreți să păcăliți?
 - Termină cu previziunile tale pesimiste. Nu mai face pe Cassandra, pleacă mâine în turneu la Praga.

Previziunile mele însă s-au adevărat. Mișu a reapărut după câțva timp cu siguranța și nepăsarea lui de seducător, aducând haosul din viața lui, într-a ei.

- Nu înțeleg ce reprezintă omul ăsta pentru tine, i-am declarat lui Suzi, mai intrigată ca oricând.

- Nu înțeleg nici eu, dar ca să fiu sinceră, dacă plecările lui sunt o ușurare pentru mine, sosirile sunt o surpriză plăcută și apoi m-am săturat să tot fac pe cetatea inexpugnabilă, am alte treburi mai importante.

- Ce treburi?

- Rolul pe care-l interpretez acum.

Asta era Suzi, prea absorbită de teatru, de carieră, prea absentă în propria viață.

Nu avea rost să mai discut cu ea, așa că l-am chestionat pe Mișu.

- De ce n-o lași în pace?

- Ești purtătoarea ei de cuvânt?

- Nu, am propriile mele nedumeriri.

- Nu știu, de femeia asta nu mă pot desprinde definitiv, curios este că ori de câte ori o părăsesc am convingerea că n-o să mă mai întorc niciodată și totuși...

- Nu ți se întâmplă asta și cu celelalte?

- Nu! Categorie nu!

- O fi și ăsta un fel de fidelitate.

- Nu știu, pare greu de explicat.

- Dar și de iertat

- De ce?

- Pentru că dai viața unei femei peste cap, fără ca măcar să știi de ce

- Ascultă, sunt de părere că ar fi mai bine să vezi de viața ta, să nu-ți mai bagi nasul într-a altora.

Nici nu știa câtă dreptate avea.

Treceam atunci la fabrica unde lucram, prin febra sfârșitului de an, când trebuia raportată îndeplinirea planului de producție.

Ne angajasem, în cadrul întrecerilor socialiste, să-l depășim, când noi nici măcar nu-l realizasem. Depășirile nerealiste care ni se cereau deveniseră imposibile, dar nimeni nu avea curajul să recunoască. Ar fi însemnat să ne luăm adio de la prime și chiar de la salarii, ca să nu mai vorbim de sancțiuni.

Existau încă tertipuri contabile, raporturi false, umflate, metode cunoscute și practicate la scară națională în vremea aceea. Le foloseam și noi, dar totdeauna cu mari emoții. Dinu slăbea câteva kilograme în vremea aceea.

Cred că-și făcea griji exagerate, deoarece controalele financiare nu descopereau niciodată fraude de acest fel, decât dacă aveau indicații în acest sens, de obicei când se pregătea debarcarea conducătorului.

Dar nu se putea ști niciodată.

Când tevatura luă sfârșit, Dinu declară cu încântare copilărească

- Trăim într-o lume de falsificatori!

- Sper că-ți dai seama că suntem complici pentru fals și uz de fals în acte publice - îl avertizam eu.

- Complici și în viața publică și în cea particulară, halal de noi, hai să ne cinstim cu o șampanie!

- Te invit la mine acasă.

- Parcă locuiai cu părinții!?
- Părinții mei s-au mutat la țară, definitiv
- De ce?
- Speră, în felul acesta, să resolve problemele de criză alimentară, cultivând zarzavaturi și crescând orășanii.
- Înseamnă că tu ai rămas stăpâna casei
- Da, și ca să n-am probleme de spațiu locative excedentar, am desființat ușa dintre cele două camere, transformând apartamentul într-o garsonieră.
- Adio case conspirative de întâlnire, adio prieteni compici! se bucură el
- O să avem cuibușorul nostru de nebunii liniștit și discret.
- Și ai ținut secretă operațiunea asta până acum.
- Am așteptat momentul potrivit ca să-ți fac o surpriză.

Realizarea unui domiciliu stabil pentru întâlnirile noastre a fost un prilej de redefinire a lor.

Nu mai eram pe fugă, cu ochii pe ceas, ca în apartamentele prietenilor, ci într-un adăpost sigur, familiar, reconfortant.

Ne simțim mai relaxați, mai capabili de apropiere, mai dornici să ne cunoaștem.

Nu ne-am certat niciodată, poate pentru că eu eram o fire supusă sau "subalternă", cum mă tachina prietena mea, ori el știa să se impună cu tact.

Suzi dezaproba relația mea cu Dinu ca fiind fără rost, fără viitor, fără șanse de durată, "un magnific dezastru" așa cum eu, la rândul meu, o consideram pe a ei cu Mișu.

Amuzant era că fiecare se arăta mai îngrijorată de "dezastrul" din viața celeilalte decât de cel din propria viață, pe acesta nu-l vedeam, sau refuzam să-l vedem .

În orice caz bucuria de a fi împreună cu Dinu merita să fie apărată. N-am vrut s-o tulbur redeschizând problema divorțului. Era un demers riscant, care a devenit de neconceput când soția lui s-a îmbolnăvit de cancer. Decesul ei a coincis cu pensionarea lui Dinu și cu fuga fiului lor în străinătate.

Când, peste câțiva ani, m-am pensionat și eu, s-a prabușit comunismul, eveniment bulversant și sângeros, care avea să ne schimbe tuturor viața.

Eram avizi de schimbare, dar periculos de nepregătiți.

Dispăruse spaima de secu, dar îi luau locul altele noi, provocate de instabilitatea economică a tranziției spre capitalism.

Se pornise o goană nestăvilită după îmbogățire rapidă.

Capabili de prosperitate se dovedeau a fi cei cu simțul banului, al afacerilor, al politicii și evident hoții.

Defavorizați erau cei cu venituri fixe, salariații și pensionarii, ca noi.

Trăiam frământați de dilemele zilnice legate de creșterea inflației, a prețurilor.

Pe scena politică și-au făcut apariția actori cu diverse orientări doctrinare neclare, partide noi, alianțe noi, și o presă liberă care mărea confuzia.

Au avut loc convulsii sociale: proteste stradale, greve, mineriade.

Spectacolul lumii s-a schimbat și el. Au apărut alte amenințări (pe lângă cea existentă cu bomba atomică) atentatele teroriste islamice, precum și una mult mai înfricoșătoare, mai aproape de apocalipsă, încălzirea climei planetare.

Nimeni n-a fost în stare să înlăture aceste pericole, doar să le agraveze.

- Nicicând viața pe pământ, spunea Dinu, n-a părut mai nesigură, omul mai neputincios, mai lipsit de apărare.

Mișu s-a întors la domiciliul conjugal, decis, de data asta, să rămână definitiv, ca un pribeag obosit ajuns la sfârșit de drum.

Devenise morocănos, închis în sine, în egoismul adânc al firii lui. Avea aceeași limbă rea, când catadicsea să iasă din muțenie și era la fel de convins că numai el are dreptate. Se pensionase, umbla adus de spate și arbora, în locul coamei romantice și rebele de altădată, o strălucitoare chelie.

Arăta jalnic această versiune balcanică a lui Casanova.

- Să sperii moartea cu el, nu alta, spunea Suzi.

- Dacă n-o sperii tu mai rău, înainte, replica el.

Fără îndoială, incapacitatea lor de a conviețui pașnic rămăsese neschimbată.

Reveniseră la vechia vrajbă.

Poate că asta îi ținea laolaltă, poate că le-a lipsit, era modul lor de comunicare.

Nu știu de ce Suzi nu se putuse atașa de nici unul din numeroșii ei curtezani. Avusese câteva legături superficiale de scurtă durată. Sigur că avea reticențe față de bărbați, după relația destabilizatoare cu Mișu. Omul ăsta distrusese în ea interesul față de viața de cuplu. Aducea cu el dezordine și perturbare.

Tony, doar el, a știut să susțină latura ei visătoare, ajutând-o să găsească în magia scenei o sursă de satisfacție.

A trăit intens tot atâtea vieți, câte personaje a interpretat. S-a dedicat total acestor destine de împrumut, încât aproape că n-a mai avut timp, sau forță, să fie în propria viață decât o simplă figurantă.

După pensionare nu a mai avut succesul de altădată.

N-a mai jucat în piese de teatru, doar la radio și TV în show-uri mediocre, suficient ca să-i amăgească amorul propriu, să-i dea speranța că n-a fost uitată, că servește în continuare arta.

Mișu a murit noaptea în somn. Suzi l-a găsit, dimineața când s-a trezit, lângă ea, în pat, țeapăn, rece, cu gura deschisă, parcă voise să strige ajutor.

- O fi strigat, dar nu l-am auzit, mi-a spus ea cu indiferență.

Nu l-a plâns, nu l-a regretat, nu i-a lipsit. A dispărut din viața ei ca și cum n-ar fi existat.

După câțiva ani a murit și Dinu într-un accident rutier, petrecut la Viena unde se dusesse să-și viziteze fiul rămas acolo definitiv.

Suzi n-a suferit pentru că Mișu n-a fost pentru ea un element de sprijin și echilibru, așa cum a fost Dinu pentru mine. Rolul ăsta în viața ei, l-a jucat teatrul.

Eu însă am trecut printr-o experiență devastatoare. Omul iubit pierise undeva în marea tăcere a universului și viața mea se golise de sens.

Pierise dulcea tihnă a conviețuirii noastre, lasând zilele și nopțile mele pustii.

Fără Dinu m-am simțit dintr-o dată infricoșător de bătrână. Până atunci tandrețea lui m-a împiedicat. Obişnuia să-mi ia capul în mâini, și cu uimire prefăcută, să înceapă a-mi număra ridurile.

- De ce le numeri?

- Ca să le acopăr cu tot atâtea sărutări.

Pentru Suzi suferința mea era un zbucium nefolositor și absurd, așa cum fusese și legătura mea cu Dinu, părere pe care o spunea fără menajamente.

- Nu știu la ce-ți ajută să bocești atâta, mă apostrofa ea, poate crezi că există o terapie prin plâns.

- Dacă există terapie prin râs, de ce n-ar exista și una prin plâns? mă apărăm eu.

Mă simțeam puțin înșelată în așteptările mele față de Suzi. Știam însă că de vină era, nu lipsa ei de pritenie, ci lipsa de înțelegere, așa că acceptam să mă certe, în loc să mă consoleze.

Eram prea singură (rudele și prietenii mei pieriseră). N-o mai aveam decât pe ea, la fel de singură ca mine.

Cu timpul, am ajuns să ne suportăm una pe alta, cu mai multă îngăduință și blândețe.

Amândouă uram vârsta noastră înaintată și ne rușinam de neputințele ei. Am încercat să le ascundem, dar, în cele din urmă, ne-am dat seama că nu făceam decât să le scoatem și mai mult în evidență, așa că am renunțat, eu să umblu fără baston, deși șchiopătam, ea să-și mai cănească părul.

Pentru noi, bătlia cu lumea se sârșise. Nu mai aveam probleme de afirmare ci doar de supraviețuire.

Când prezentul nu mai e satisfăcător, oamenii dau trecutului puterea de a-l substitui.

Pentru narcisismul de vedeta al lui Suzi, evocările propriilor succese actricești sunt o benefică sursă consolatoare, în timp ce eu mă complac în tovărășia tandră și netulburată a unei singure umbre.

Trăim izolate, anacronice, cu o împăcată nepăsare față de lumea din jur și evenimentele ei răscolitoare.

CUPRINS

1. Autoportret	5
2. Ce să faci cu văduvia	7
3. Viața e un joc	26
4. Zeița de gheață	44
5. Am fost dur cu tine	72
6. N-o mai am decât pe Suzi	81

De același autor: *“O viață în plus”* – Editura MAȘINA DE SCRIS, 2001

Tiparul executat la

TIPOGRAFIA PIKA

STR. Lt. Alexandru Paulescu, nr.29, sector 2, București

Tel./Fax: 021.323.85.14; Mobil: 0729.461.317